



STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 68 · 25. april
Sesjonen 2018–2019

Møte torsdag den 25. april 2019 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 68):

1. Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2019 under Kulturdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Samferdselsdepartementet og Forsvarsdepartementet (endringer i departementsstrukturen mv.) (Innst. 236 S (2018–2019), jf. Prop. 57 S (2018–2019))
2. Innstilling fra justiskomiteen om Samtykke til ratifikasjon av FNs internasjonale konvensjon av 20. desember 2006 om beskyttelse mot tvungen forsvinning (Innst. 235 S (2018–2019), jf. Prop. 42 LS (2018–2019))
3. Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i straffeloven og straffeprosessloven (tvungen forsvinning) (Innst. 234 L (2018–2019), jf. Prop. 42 LS (2018–2019))
4. Innstilling fra justiskomiteen om Samtykke til godtakelse av forordning (EU) 2017/458 om endringer i EUs grenseforordning artikkel 8, for så vidt gjelder innføring av forsterket personkontroll ved passering av ytre grenser (videreutvikling av Schengenregelverket) (Innst. 238 S (2018–2019), jf. Prop. 31 S (2018–2019))
5. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Karin Andersen, Kari Elisabeth Kaski, Solfrid Lerbrekk og Lars Haltbrekken om endring av bostøtte og opprettelsen av midlertidige ordninger for å nå vanskeligstilte husstander som har problemer med høye energipriser (Innst. 245 S (2018–2019), jf. Dokument 8:73 S (2018–2019))
6. Innstilling fra næringskomiteen om Handelsnæringsen – når kunden alltid har nett (Innst. 239 S (2018–2019), jf. Meld. St. 9 (2018–2019))
7. Referat

*Minnetale over tidligere stortingsrepresentant
Ingvald Godal*

Presidenten: Ærede medrepresentanter!

Tidligere stortingsrepresentant Ingvald Godal gikk bort 28. januar, 84 år gammel. Godal representerte Telemark og Høyre på Stortinget fra 1985 til 2001, den første

perioden som medlem av energi- og industrikomiteen, deretter i tolv år som medlem av forsvarskomiteen. Han var også medlem av den utvidede utenrikskomiteen fra 1993 til 2001.

Ingvald Godal var utdannet sivilingeniør fra Skottland, og som nyutdannet tilbrakte han nesten ti år som veiingeniør i Afrika og avsluttet den perioden som leder for hjelpearbeid under borgerkrigen i Nigeria. Tilbake i Norge startet han egen virksomhet i Rauland i Vinje, ble Senterparti-ordfører i Telemarks-kommunen i fire år, og hadde ulike tillitsverv. Under Korvald-regjeringen 1972–73 var han statssekretær i Miljøverndepartementet. Han var også rådmann i Vinje i fire år frem til han ble valgt inn på Stortinget, men da for Høyre.

Det var naturlig at energipolitikk ble Ingvald Godals første oppgave på Stortinget. Han kom rett fra åtte år som formann i Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar, men han gikk inn i forsvarskomiteen det året Berlinmuren falt. Godal ble sterkt engasjert i utviklingen i Baltikum. Da sovjetiske tanks truet med å stanse Litauens nye uavhengighet vinteren 1991, tok Ingvald Godal fly fra Oslo, talte i nasjonalforsamlingen i Vilnius og sto bokstavelig talt på barrikadene. Han ble senere tildelt Litauens frihetsmedalje.

Ingvald Godal var også blant de i Høyres stortingsgruppe som var sterkest engasjert i arbeidet med opprydding i de hemmelige tjenestene da Lund-kommisjonens rapport ble behandlet. Nei-mannen fra 1972 ble også en av Distrikts-Norges varmeste forsvarere av norsk EU-medlemskap under folkeavstemningen i 1994.

Ingvald Godal var en mann med et engasjement som var sterkt der han gikk inn. Det var sakene mer enn organisasjonene som tiltrakk ham. Derfor var han ikke Høyre-mann hele sitt liv, men partiet fikk glede av hans virke i de årene han var rikspolitisk aktiv som stortingsrepresentant.

Vi lyser fred over Ingvald Godals minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten: Representanten Petter Eide vil fremsette et representantforslag.

Petter Eide (SV) [10:04:01]: På vegne av stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Karin Andersen og meg selv legger jeg fram et forslag om å legge til rette for rettsforfølging av mistenkte krigsforbrytere med norsk statsborgerskap i Syria og Irak – men i Norge.

Denne saken haster, så vi ber om at den gjeldende komité som får dette til behandling, prioriterer denne saken.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:04:38]

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2019 under Kulturdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Samferdselsdepartementet og Forsvarsdepartementet (endringer i departementsstrukturen mv.) (Innst. 236 S (2018–2019), jf. Prop. 57 S (2018–2019))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Presidenten vil foreslå at sakene nr. 2 og 3 blir behandlet under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 2 [10:05:08]

Innstilling fra justiskomiteen om Samtykke til ratifikasjon av FNs internasjonale konvensjon av 20. desember 2006 om beskyttelse mot tvungen forsvinning (Innst. 235 S (2018–2019), jf. Prop. 42 LS (2018–2019))

Sak nr. 3 [10:05:31]

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i straffeloven og straffeprosessloven (tvungen forsvinning) (Innst. 234 L (2018–2019), jf. Prop. 42 LS (2018–2019))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikkordskifte, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletiden, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Emilie Enger Mehl (Sp) [10:06:10] (ordfører for sakene): Jeg vil først takke for et godt samarbeid i komiteen. Dette er en sak som hele komiteen stiller seg bak ved å slutte seg til departementets tilråding om å ratifisere konvensjonen for å forhindre og bekjempe tvungen forsvinning og straffrihet for denne forbrytelsen.

Dette er svært alvorlige forbrytelser, som skjer i samråd med stater. Komiteen har presisert i merknadene at dette er noe som ikke forekommer i Norge, men det vil likevel være viktig at Norge tar et tydelig standpunkt i saken, ratifiserer konvensjonen og gjør nødvendige endringer i straffeloven.

Med det blir Norge det første nordiske landet som ratifiserer denne konvensjonen.

Statsråd Jøran Kallmyr [10:07:18]: FNs konvensjon om beskyttelse mot tvungen forsvinning fra 2006 er

den sist vedtatte av FNs ni kjernekonvensjoner på menneskerettsområdet. Konvensjonens formål er å forhindre tvungen forsvinning og bekjempe straffrihet for denne forbrytelsen.

Definisjonen på tvungen forsvinning er en frihetsberøvelse som skjer på vegne av eller med støtte eller samtykke fra staten. Den er hemmelig, slik at frihetsberøvelsen unndras ordinære rettssikkerhetsgarantier.

Tvungne forsvinninger er et av de mest alvorlige menneskerettsovergrepene, og det er et omfattende problem på verdensbasis. Tvungne forsvinninger, slik disse er definert i konvensjonen, er derimot uvanlig i velfungerende rettsstater med demokratisk kontroll. De forekommer ikke i Norge.

Allerede i dag finnes det bestemmelser i straffeloven som rammer tvungne forsvinninger. Tvungen forsvinning er også i strid med Norges eksisterende menneskerettighetsforpliktelser. Likevel ønsker regjeringen at Norge ratifiserer konvensjonen, og at det gjøres enkelte lovendringer. Bekjempelse av tvungen forsvinning er en viktig internasjonal menneskerettssak. Ved ratifikasjonen av konvensjonen vil Norge støtte opp om konvensjonens målsetting om å forebygge og bekjempe straffrihet for tvungne forsvinninger.

Derfor er jeg svært glad for at det er en samlet justiskomite som har gått inn for regjeringens forslag til ratifikasjon og lovendring. Regjeringens forslag til egne straffebud for tvungen forsvinning vil fange opp de spesielle og særlig straffverdige elementene ved tvungen forsvinning. Dette vil tillate en særskilt tilpasset straffesammenheng og en foreldelsesregel. Eget straffebud vil også legge bedre til rette for internasjonalt samarbeid og straffeforfølgning av tvungen forsvinning.

Regjeringens forslag til endringer i straffeprosessloven vil legge avgjørelsen av tiltale for forbrytelsen til Riksadvokaten.

Konvensjonen stiller også krav til lovlige frihetsberøvelser og pålegger statspartene å treffe nærmere bestemte tiltak for å forebygge tvungen forsvinning, bl.a. gir konvensjonen slektninger som hovedregel rett til innsyn i frihetsberøvelsen. Etter norsk rett vil imidlertid pårørende som hovedregel ikke få innsyn dersom den frihetsberøvede selv, f.eks. en innsatt i fengsel, sier nei til dette. Regjeringen mener at konvensjonen må anses å være i samsvar med norsk rett på det punktet, men ser likevel grunn til å avgi en tolkningsserklæring om dette ved ratifikasjonen.

Til slutt vil jeg bare si at vi er glad for at vi kan stå samlet om ratifikasjonen av denne viktige konvensjonen. Selv om det ikke vil ha noen direkte betydning for Norge, er dette en svært viktig konvensjon for det internasjonale samfunnet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 2 og 3.

Sak nr. 4 [10:10:15]

Innstilling fra justiskomiteen om Samtykke til godtakelse av forordning (EU) 2017/458 om endringer i EUs grenseforordning artikkel 8, for så vidt gjelder innføring av forsterket personkontroll ved passering av ytre grenser (videreutvikling av Schengen-regelverket) (Innst. 238 S (2018–2019), jf. Prop. 31 S (2018–2019))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre foreslås det at det ikke blir gitt anledning til replikkordskifte, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Lene Vågslid (A) [10:10:59] (leiar i komiteen og ordførar for saka): Eg vil med dette vise til Prop. 31 S for 2018–2019 om samtykke til godtaking av forordning 2017/458 om endringar i EUs grenseforordning artikkel 8, som gjeld innføring av forsterka personkontroll ved passering av ytre grenser, ei vidareutvikling av Schengen-regelverket.

I dei seinare åra har det vist seg at borgarar av EU-/EØS-statar har vore involverte i terrorhendingar i Europa, og at òg eigne borgarar kan utgjere ein fare for den indre sikkerheita til Schengen-området. Det har i samanheng med dette oppstått behov for i større grad å kunne kontrollere EU-/EØS-borgarar ved inn- og utreise over dei felles yttergrensene for å avdekkje framandkriagarar som ønskjer å returnere til Europa.

Dei vedtekne endringane i artikkel 8 inneber at òg EU-/EØS-borgarar ved inn- og utreise over ytre land- og sjøgrenser og i lufthamner ved innkomst og avgang til ikkje-Schengen-destinasjonar skal kontrollast på linje med tredjelandsborgarar, dvs. at reisedokumentet skal granskast for å fastslå at det er ekte og gyldig, og at identiteten til personen er sikker. Dessutan skal dei reisande bli kontrollerte mot relevante nasjonale dataregister, Schengens informasjonssystem og Interpols database over stolne og tapte pass. Her er hensikta å kunne avdekkje og stanse personar som kan utgjere ein fare for den alminnelege sikkerheita i Schengen-området.

Forordninga slår fast at kontrollane skal gjennomførast i fullt samsvar med EUs reglar for personvern og med respekt for integriteten til dei reisande.

I medhald av avtalen om deltaking i Schengensamarbeidet har Noreg delteke i utforminga av rettsakta

gjennom diskusjonar i rådsstrukturen. Noreg skal på sjølvstendig grunnlag ta stilling til om rettsakta skal godtakast frå Noregs side, og om ho skal gjennomførast i norsk rett.

Som ein kan lese i proposisjonen frå regjeringa, er denne forordninga å sjå på som særdeles viktig. Stortingets samtykke til godtaking av rettsakta er difor heilt nødvendig i medhald av Grunnloven § 26 andre ledd.

Øg i denne saka er det ein samla justiskomité som sluttar seg til proposisjonen, og slik sett òg støttar forslaget om samtykke til godtaking av denne forordninga.

Statsråd Jøran Kallmyr [10:14:00]: Jeg er glad for at Stortinget nå behandler regjeringens forslag om å godta endringer i EUs grenseforordning – om forsterket personkontroll for passering av Schengen-landenes ytre grenser.

Som representanten Vågslid også nevnte i sitt innlegg, har vi de siste årene sett eksempler på at borgere av EU-land har vært involvert i alvorlige terrorhendelser i Europa. Også egne innbyggere kan dermed utgjøre en fare for Schengen-områdets indre sikkerhet. Det er derfor nødvendig å kunne grensekontrollere EU- og EØS-borgere grundigere ved inn- og utreise over de felles yttergrensene, bl.a. for å kunne avdekke fremmedkriagere, med reisedokumenter fra et EU- eller EØS-land, som kan være på vei tilbake til Europa.

Til nå har EU- og EØS-borgere vært gjenstand for en forenklet grensekontroll, der det kun har blitt kontrollert om de reisende var i besittelse av et gyldig reisedokument. Endringene i grenseforordningen betyr nå at EU- og EØS-borgere skal kontrolleres på samme måte som tredjelands innbyggere. Dette betyr at reisedokumenter granskes for å fastslå om de er ekte og gyldige, og om personens identitet er sikker. Dessuten skal opplysningene om den reisende kontrolleres mot relevante nasjonale dataregistre, mot Schengens informasjonssystem og mot Interpols database over stjålne og tapte pass.

Dette regelverket har allerede vært praktisert i Norge siden 1. mai 2017 på Schengens yttergrense. I 2018 ble det kontrollert ca. 5,5 millioner reisende over luftgrensen. Av disse var ca. 4,6 millioner EU- eller EØS-borgere. Det utgjør ca. 80 pst. Regelverket slår tydelig fast at grensekontrollene skal gjennomføres i overensstemmelse med EUs personregelverk, med respekt for de reisendes integritet.

Grenseforordningen vil også gjelde norske borgere, og endringene vil også medføre at norske borgere blir grensekontrollert mer grundig nå enn tidligere. Jeg mener imidlertid at økningen i sikkerhet og trygghet i Schengen-området som følge av endringene, oppveier de begrensede ulemperne den enkelte reisende vil kunne oppleve som følge av disse endringene.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4.

Sak nr. 5 [10:16:55]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Karin Andersen, Kari Elisabeth Kaski, Solfrid Lerbrekk og Lars Haltbrekken om endring av bostøtte og opprettelsen av midlertidige ordninger for å nå vanskeligstilte husstander som har problemer med høye energipriser (Innst. 245 S (2018–2019), jf. Dokument 8:73 S (2018–2019))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [10:17:57] (ordfører for saken): Det gikk litt fort i dag, men jeg rakk det!

Dette er tredje gangen denne våren vi behandler sak om endring i bostøtten for vanskeligstilte husstander, og vi fikk tidligere i vår vedtatt en ordning som vil hjelpe dem som denne saken også er ment å hjelpe. Vi står bak innstillingen.

Så må det også være lov å stille spørsmål om hvorfor regjeringen ikke klarte å gi komiteen bedre svar på saken da de hadde den til uttalelse. Forslagene ble ikke konkret vurdert, og det ble vanskelig for oss i komiteen å se hva som kunne være konsekvensene av forslagene. Så vi håper at dette blir bedre framover.

Karin Andersen (SV) [10:18:52] (komiteens leder): Forskjellene i Norge øker, og det å bo og varme opp bolig er dyrt. Regjeringen kom med en liten håndrekning i Prop. 54 S for 2018–2019, som fikk tilslutning i Stortinget, men til min forskrekkelse fikk jeg melding i går om at bl.a. Nav Sandnes har sendt ut melding om at de som har fått økt bostøtte gjennom den statlige ordningen, risikerer at disse bostøttepengene vil gå til fra trekk i sosialhjelpen. Derfor har vi i dag fremmet et forslag, forslag nr. 8, som er et såkalt løst forslag, for jeg kan ikke tenke meg at regjeringen hadde ment at det skulle være slik at de som får denne ekstra håndrekningen, skal kunne miste pengene igjen når de har så dårlig råd at de må få sosialhjelp. Jeg ser at Rødt har fremmet et noenlunde tilsvarende forslag. Vårt forslag er litt mer

spesifikt, så jeg håper å få tilslutning til det, for jeg kan ikke tro at noen i denne salen har ment at de pengene skal bli borte igjen i neste runde.

Mange har falt ut av bostøtteordningen. Derfor trengs det en egen statlig støtte til dem som ikke får bostøtte, men som har svært lave inntekter og høye utgifter til å varme opp boligen sin. SV har derfor fremmet et forslag om dette. Bare de siste årene er det over 35 000 som har falt ut av bostøtteordningen, og nå er gjennomsnittsinntekten for husholdningene som får bostøtte, ca. 130 000 kr – husholdningsinntekten. Da har man ikke særlig mye penger til overs til å betale økte strømutfgifter for.

I dag er det bare pensjonistene som får utgifter til oppvarming som en del av sine boutgifter i bostøttesystemet. SV ønsker at alle som får bostøtte, skal kunne få regne dem med, for det er like dyrt for dem som har dårlig råd – enten en er pensjonist eller ikke, eller en er trygdemottaker eller ikke.

Som sagt minner jeg om at regjeringens egne dokumenter viser hvor lite disse husholdningene faktisk har i inntekt, og at det da er nødvendig at denne utgiften regnes med. Men hvis dette skal få noen praktisk virkning for bostøtten, må bl.a. bostøttetaket i systemet heves. Derfor har vi fremmet et forslag, forslag nr. 4, om dette. Senterpartiet har fremmet et forslag, forslag nr. 3, som omhandler det samme. Jeg er veldig glad for det. Vi mener at forslag nr. 4 er bedre, for det tar opp i seg at man ønsker at bostøtten skal bli større, altså nå flere, slik den gjorde før. Derfor satte vi inn et målepunkt – 2013 – slik at vi kommer opp i det volumet som vi hadde da. Det har ikke Senterpartiet i sitt forslag, men selvfølgelig kommer vi til å stemme subsidiært for det.

Dette er en veldig viktig sak, for det å kunne bo trygt og også kunne varme opp boligen sin er en elementær sak, og den sosiale boligpolitikken og fordelingspolitikken i Norge har dessverre i svært stor grad gått i gal retning de siste årene. Som sagt: Forskjellene øker. De med lavest inntekt sakter akterut eller står stille, og noen av dem går ned i inntekt. Jeg tror alle som sitter i denne salen, også vet at boutgiftene har økt voldsomt de siste årene. Det betyr at disse menneskene har mindre å betale helt nødvendige, gode boliger for. Derfor er det viktig at bostøtten styrkes ganske kraftig utover det nivået som er i dag. I tillegg til det er det behov for bredere og bedre ordninger for å sikre at også utgifter til oppvarming av bolig blir en del av bostøtteordningen, og at vi når flere enn dem som regjeringens forslag tok med.

Jeg tror jeg vil gjenta det som vi nå har oppdaget, og oppfordre de andre til å ta stilling til det forslaget, nemlig: Var det meningen at noen av dem som nå fikk et ekstra håndslag til høye strømutfgifter gjennom bostøtteordningen, skulle kunne miste pengene igjen hvis de må

ha sosialhjelp i kommunene, slik at de kommer ut i null ved dette? Jeg kan ikke tenke meg at det var regjeringens, og flertallets, hensikt, og jeg ber derfor om at alle er med på å stoppe den muligheten, slik at alle får glede av de pengene som det var enstemmighet i Stortinget om at de skulle få.

Presidenten: Vil representanten ta opp forslag?

Karin Andersen (SV) [10:23:57]: Ja, det vil jeg gjøre. Jeg tar opp de forslagene vi har alene, og de forslagene vi har sammen med Senterpartiet.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Kari Kjønås Kjos (FrP) [10:24:25]: Alle trenger en bolig – en bolig hvor man føler seg trygg, og hvor man trives. Bolig er selve grunnmuren i folks liv, men også den største utgiftsposten. Strømregningen er i perioder en stor utgiftspost for mange. Dette er ikke noe nytt. Diskusjoner og debatter rundt høye strømavgifter har vi hatt så lenge jeg kan huske. Også gjennom denne vinteren har diskusjonen gått.

Høye strømpriser er særlig utfordrende for dem med lavest inntekt, og derfor la regjeringen frem et forslag om en ekstraordinær tilleggsbevilgning på 274 mill. kr til økt bostøtte for å bøte på de høye strømprisene gjennom vinteren 2018–2019. Tiltaket omfatter dem som inngikk i Husbankens bostøtteordning per februar 2019.

Bostøtte skal være et virkemiddel for å sikre at vanskeligstilte personer har råd til å bli boende i en god bolig, og denne når om lag 90 000 husstander. Økt bostøtte gjennom Husbanken er en effektiv og ubyråkratisk måte å bevilge midler på. Den når frem til mange vanskeligstilte når situasjonen krever det, selv om man gjennom dette ikke når alle som trenger det.

Kommunene har derfor en plikt til å vurdere sosialhjelp dersom en husstand får akutt behov for økonomisk bistand, også som følge av høye strømpriser. Reelle utgifter til oppvarming har aldri vært grunnlag for bostøtteberegning.

Regjeringen har løpende vurdert og innført forbedringer i bostøtten i forbindelse med de årlige budsjettprosessene. I motsetning til enkelte partier som er mest opptatt av at flest mulig har bostøtte, er Framskrittspartiet opptatt av å føre en politikk som gjør at folk flest beholder mest mulig av sine egne inntekter, slik at de klarer seg selv uten støtteordninger.

Vi vet at støtteordninger fort ender opp med å bli en fattigdomsfelle. En liten ekstraintekt kan resultere i bortfall av bostøtte, og man blir sittende igjen med en følelse av at man blir straffet økonomisk for å stå på. Legger

man til det vi vet om viktigheten av å være en del av et fellesskap, er dette ekstra bekymringsfullt. Flere støtteordninger virker slik og er for mange et direkte hinder for å komme seg ut i arbeid eller delvis stå i jobb sammen med å motta trygd.

Vi ser også at mennesker i lavinntektsyrker som tjener så vidt over grensen for bostøtte, har samlet sett mindre å rutte med enn andre med litt lavere inntekt, men som mottar bostøtte. Bostøtten utgjør et betydelig beløp i løpet av et år, et beløp som i tillegg er skattefritt og dermed tilsvarer en god del av andres lønn.

Det er også grunn til å minne om at mange av dem som mottar bostøtte, bor i kommunale boliger, hvor kommunene bevisst legger et høyt leienivå med henvisning til at man bare kan søke statlig bostøtte. Enkelte kommuner har i forbindelse med husleieøkning også innført en egen kommunal bostøtte for å kunne skille mellom dem som har høy inntekt, og dem som har lav inntekt, samtidig som de får staten til å delvis finansiere kommunens nye økte inntekter.

Det har vært nødvendig å gjøre endringer og forbedringer flere ganger. Mange svakheter som den rød-grønne bostøtteordningen hadde, er fjernet. Større barnefamilier får mer. Boutgiftstaket er økt hvert år siden 2013. Bostøtteadgang for bokollektiv er utvidet, barns inntekt regnes ikke med i inntektsgrunnlaget, og bostøtten beregnes basert på oppdaterte inntektstall fremfor opplysninger fra opptil to år gamle skatteoppgjør. Det siste har ført til at mottakerne får den bostøtten de har krav på, fremfor at mange får store tilbakebetalingskrav som kan være svært vanskelig å håndtere.

Kompensasjonsordningen for uføre etter uføre-reformen ble også gjort varig. Regjeringspartiene har flere ganger sikret enslige minstepensjonister ekstra økninger i pensjon og samtidig sørget for at de som får økt minstepensjon i september 2019, beholder bostøtten.

Antallet bostøttemottakere har gått noe ned de siste årene, siden 2011. Dette kan ha sammenheng med at den rød-grønne regjeringen fjernet prisvekstreguleringen som gjorde at satsene for beregning av bostøtte ikke holdt følge med prisveksten og økende boutgifter. Mottakere falt ut av ordningen, selv om de hadde samme støttebehov. Dette har opplagt vært en svakhet ved støtteordningen gjennom flere år. Denne regjeringen har rettet opp denne svakheten, og dermed sikret en jevnlig justering av regelverket.

Omleggingene vi har gjennomført, har gjort bostøtten mer målrettet og redusert feilutbetalinger.

Bostøtteordningen er fortsatt ikke perfekt, og vi leter etter den optimale løsningen. I mellomtiden gjør vi forbedringer med det mål å nå dem som til enhver tid faktisk trenger det.

Norunn Tveiten Benestad (H) [10:29:38]: Alle trenger en trygg og god bolig, og alle er avhengig av strøm i sin hverdag. Strømregningene kan være en stor utgiftspost for mange. Vinteren 2018/2019 opplevde vi strømpriser som var langt høyere enn vi har vært vant til de siste årene, og det er det flere årsaker til. Det var høyere priser på CO₂, gass og kull i Europa. Sommeren 2018 opplevde vi en ekstrem tørkeperiode her hjemme, magasinfyllingene har vært lavere enn normalt, og det har vært lite snø i fjellet.

Strømforbruket er selvsagt høyest om vinteren, og det var først i vintermånedene 2018/2019 at vanlige husholdninger fullt ut merket konsekvensen av kraftsituasjonen. Kraftprisene lå 41 pst. høyere enn året før, ifølge SSB, og vi må tilbake til 2010/2011 for å finne priser på samme nivå. Det var også grunnlaget for at regjeringa fremmet proposisjon til Stortinget om en ekstra utbetaling til mottakere av bostøtte, som hjelp til å dekke høye strømutfgifter – en sak som vår komité behandlet i rekordfart for at Husbanken, som forvalter bostøtteordningen, skulle kunne gjøre en utbetaling så raskt som mulig. Det er jeg veldig glad for, og jeg håper at det tilskuddet som ble utbetalt – den ekstrabevilgningen – bidro til at mange av dem med minst fleksibilitet kunne håndtere uforutsette utgifter. Det ble bevilget 274 mill. kr, og Husbanken utbetalte uken før påske 268 mill. kr i ekstra bostøtte.

Situasjonen vinteren 2018/2019 var ekstraordinær, og da komiteen like før påske avga en enstemmig innstilling i behandlingen av Prop. 54 S for 2018–2019, var det en enstemmig komité som i merknadsform understreket at situasjonen denne vinteren var ekstraordinær og ikke skulle danne presedens. I saken som behandles i dag, ønsker forslagsstillerne – med bakgrunn i vinterens strømpriser – dels å opprette ordninger for personer med lave inntekter og høye boutgifter som ikke mottar bostøtte gjennom Husbanken, og dels ønsker forslagsstillerne endringer i selve bostøtteordningen.

Til det første vil jeg si at bruken av Husbankens apparat for utbetaling av støtte i den situasjonen vi opplevde i vinter, forhåpentligvis var både ubyråkratisk og effektiv, og at det var en god måte å få ut støtte til et stort antall vanskeligstilte på. Å opprette en egen ordning blir fort både ressurskrevende og tidkrevende. Også kommunene har plikt til å vurdere sosialhjelp dersom en husstand får akutt behov for økonomisk bistand som følge av høye strømpriser.

Til den andre problemstillingen, som også omfatter endring av grensene for beregning av bostøtte, slik at personer som i 2013 var omfattet av ordningen, igjen skal inn i ordningen, er det flere ting å si. Da endringen i bostøtteleven kom i 2015, førte det til at Husbanken fikk mulighet til å innhente opplysninger om bostøttemot-

takerne fra andre registre. Det gjør at vi i dag ser at færre får bostøtte de ikke har rett på. Bostøtten er blitt mer treffsikker, og feilutbetalingene er redusert fra og med 2017. Det er en god ting. I tillegg vurderer regjeringa løpende forbedringer i ordningen i forbindelse med de årlige budsjettprosessene. Husker jeg ikke helt feil, inneholdt også dette årets budsjett en økning på rundt 60 mill. kr for å styrke bostøtten til store barnefamilier og store husstander.

Fra partiet Rødt har det kommet forslag om et toprissystem for elavgift og endring i Enovas tilskuddsordninger. Toprissystemet er grundig utredet tidligere og ikke funnet særlig egnet. Det vil gi økte administrative kostnader, og det har en begrenset fordelingsgevinst, slik det framkommer i NOU 2004:8 om differensiert elavgift for husholdninger. Når det gjelder Enovas tilskuddsordninger, er de innrettet spesielt med tanke på å nå klima- og energipolitiske mål. Da er det også spørsmål om hvordan man kan oppnå mest mulig klima og energi per krone, noe som må være styrende for disse ordningene.

Heidi Greni (Sp) [10:34:29]: Senterpartiet mener høye strømpriser kunne vært unngått dersom avgiftsnivået på strøm hadde vært lavere. Regjeringen har økt elavgiften med 36 pst. de senere årene, og det har direkte innvirkning på folks strømregning. Videre ivrer regjeringen for å øke strømeksporten gjennom bygging av ny eksportkabel mellom Norge og Skottland, og det vil gi enda høyere strømpriser i tiden framover.

Senterpartiet mener kraften må forvaltes slik at vi har en lavere kraftpris enn i det europeiske markedet. Norge er kaldt, og mange har ikke noen annen mulighet til oppvarming enn strøm. Rimelig kraft er også avgjørende for å styrke vår egen produksjon og skape norske arbeidsplasser. Dagens politikk for høyere strømpriser rammer vanlige folk og gjør at industrien vår blir svake. Samlet sett rammer høye strømpriser både industri og privatpersoners økonomi, og det rammer særlig personer med trang økonomi fra før veldig hardt.

Senterpartiet har vært kritisk til endringer i avgiftspolitikken og endringer i bostøtteordningen, og mener det er en uheldig utvikling som rammer dem som har trangest økonomi, aller hardest. Skattelette kommer de rikeste til gode. Avgiftsøkning rammer alle likt, og det går mest ut over dem som har lite fra før.

I vinter har det vært særlig trangt for mange grunnet høye strømpriser. Derfor var vi glade da det ble fremmet forslag om en engangsutbetaling. Senterpartiet støttet selvsagt dette, og det ble enstemmig vedtatt i Stortinget. Nå kommer det opplysninger om at man blir trukket i andre stønader, tilsvarende det som kom i engangstilskudd for strøm. Det kan umulig ha vært Stortingets in-

tensjon at vi skulle gi med den ene hånden og ta med den andre. Derfor støtter vi forslag nr. 5, fra Rødt, om at ingen skal trekkes i andre stønader selv om de får den engangsutbetalingen som Stortinget var enstemmig enig om var nødvendig.

Senterpartiet har vært imot de endringene i bostøtteordningen som regjeringen har gjennomført, fordi mange har falt ut av ordningen og blitt sosialklienter. Derfor ber vi om at det foretas en del endringer i bostøtteordningen, slik at flere igjen kan komme inn under ordningen. Det er imidlertid ikke noe mål at andelen personer som får bostøtte, skal være den samme som i 2013. Vi tenker at målet må være at færrest mulig skal ha behov for bostøtte framover. Derfor kan vi ikke støtte forslag nr. 4, fra SV, for vi mener at det må være det til enhver tid reelle behovet som avgjør. Vi fremmer derfor et eget forslag. Vi mener ordningen må endres slik at flere personer kommer inn under den. De som har behov for det, må få hjelp.

Det er også uforståelig at barnefamilier ikke kan få dekket oppvarmingskostnader, mens alders-, uføre- og etterlattepensjonister får det som en beregning av bostøtten. Oppvarmingskostnader for dem som ikke har det som en del av husleien, blir et påslag i grunnlaget for dem som har alderstrygd, uføretrygd eller etterlattepensjon, men ikke for andre. Det mener vi er urimelig. Aleneforeldre, barnefamilier osv. har akkurat det samme behovet for oppvarming, og det må være likt for alle. Derfor støtter vi forslaget om at dette må endres.

Nye uføre har en høyere terskel for å komme inn under bostøtteordningen enn dem som var inne i ordningen fra før uførereformen. Dette mener vi det må rettes på. De har akkurat like lite å rutte med etter at boligutgiftene er betalt, og vi må sørge for at dette blir en ordning som er lik for alle uførepensjonister.

Som følge av bl.a. endringer i bostøtteordningen og endringer i ordningen med arbeidsavklaringspenger belastes nå sosialbudsjettet i kommunene mye mer enn det som er vanlig. Kommunene blir ikke kompensert for dette, og skjerpelser i nasjonale ordninger vil få store konsekvenser for tjenestetilbudet i kommunene. Vi kan ikke rigge nasjonale ordninger så dårlig at det går ut over grunnleggende tjenester som skole og eldreomsorg. Vi kan ikke redusere nasjonale støtteordninger og mene at kommunene skal betale for det, uten at de blir kompensert fra staten.

Jeg tar opp forslaget fra Senterpartiet.

Presidenten: Representanten Heidi Greni har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Per Sverre Kvinlaug (KrF) [10:39:44]: Jeg er glad for at regjeringen tok grep i form av et ekstraordinært tillegg i bostøtten, som ble effektivt allerede før påske. Tillegget ble gitt til mottakere av bostøtte og var der-

med treffsikkert overfor økonomisk vanskeligstilte. Dette var riktig og nødvendig i og med den høye strømprisen som oppsto i vinter. Dermed bortfalt også et viktig poeng med dette Dokument 8-forslaget og første punkt i forslaget, som SV med rette pekte på.

Vi finner det imidlertid ikke riktig å institusjonalisere oppvarmingsutgifter i bostøtteordningen. Disse utgiftene varierer naturlig nok veldig fra måned til måned, og oppvarmingskildene er også forskjellige fra hjem til hjem.

Jeg tror det er bred enighet i denne sal om at bostøtteordningen er et viktig redskap for å hjelpe mennesker som er i en vanskelig økonomisk situasjon. Det er viktig at utviklingen følges nøye, og at ordningen hele tiden brukes til dem den var tenkt for. Jeg er glad for at regjeringen vurderer dette kontinuerlig og eventuelt foreslår justeringer i forbindelse med budsjettprosesser.

Jeg merker meg at Arbeiderpartiet og regjeringspartiene er enige om hovedlinjen her, og jeg er glad for det.

Jeg anbefaler tilrådingen fra komiteen.

Bjørnar Moxnes (R) [10:41:47]: Da regjeringen i mars varslet at de som mottar bostøtte, skulle få en ekstra utbetaling, var det en stor lettelse for mange. Etter en kald vinter både inne og ute varmet dette lille håndslaget, og pengene gjorde det mulig å få det til å gå rundt likevel for en del. Men for mange av dem som har absolutt minst å rutte med, var denne lettelsen dessverre kortvarig. Det gikk ikke lang tid fra vedtaket i Stortinget før folk landet rundt fikk brev fra Nav om at disse pengene ble regnet som ekstra inntekt, og dermed trekkes fra på utbetaling av sosialstønad i mai.

Hittil har vi i Rødt fått bekymringsmeldinger fra folk som bor i Trondheim, Oslo, Horten, Tvedestrand, Mo i Rana og Grimstad. De som har dårligst råd og sliter mest med å betale vinterens høye strømmregninger, skal altså ikke få dette lille håndslaget likevel, men i stedet trekkes det fra på det som skal dekke mat og andre livsnødvendigheter. Dette burde flere partier se er dypt urettferdig og må rettes opp i.

I et brev fra Nav som vi har fått tilgang til, står det – og jeg siterer: Hvis du får utbetalt ekstra bostøtte, er det viktig at du setter av beløpet til livsoppholdsutgifter fra mai.

Livsopphold er ment å dekke alle nødvendige utgifter til livsopphold, som mat, klær, medisiner, legebek, enkel tannbehandling, telefon, hjemforsikring m.m. De som nå får denne avkortingen, er fortvilet over det, for pengene til oppvarming skulle dekke utgifter som de allerede har hatt, så de har altså ikke ekstra penger å sette av til livsopphold i mai.

Her i byen er denne satsen for en enslig som bor alene, 7 100 kr. Fra de pengene trekkes det fra nesten

3 000 kr på én måned. Da er man nede i omkring 4 000 kr i livsopphold for en enslig på en hel måned. Det er det veldig vanskelig å leve av, og sånn kan vi ikke ha det. Vi foreslår derfor at regjeringen må sikre at denne utbetalingen, som skal dekke høye strømutgifter, ikke går til fradrag på utbetaling av sosialstønad eller annen støtte fra kommunen. Jeg håper at alle som har snakket om og støttet den utjevne effekten av utbetalingen, vil støtte vårt forslag. Alt annet vil være litt ulogisk og vil framstå som litt hult, hvis man da tidligere i vinter støttet ekstrautbetaling, men nå godtar at kommunen i realiteten inndrar disse pengene.

Det er også flere andre hull i regjeringens løsning som bør tettes. For det første gikk pengene kun til dem som fikk bostøtte i februar. For noen har tilfældighetene gjort at de fikk to ulike trygdeutbetalinger eller fikk seg f.eks. jobb i to dager og kom over grensen for bostøtte akkurat den måneden som man fikk utbetalt for, altså februar. Men de som har hatt dårlig råd hele vinteren og derfor har trengt bostøtte gjennom en lang og kald vinter, bør få den samme støtten. Det er en rettferdig likebehandling sånn vi ser det, og de partiene som støttet februarutbetalingen, bør se grundigere på og ta en vurdering av om de også vil støtte det nå i stortingssalen.

Vi synes at ekstrautbetalingen var et riktig tiltak, men det løser ikke problemet med høye strømpriser for folk flest eller for dem som har dårlig råd, men ikke kvalifiserer til bostøtte. Mange, ikke minst uføre, har blitt kastet ut av bostøtteordningen av den sittende regjeringen og lever på et minimum.

Rødt vil støtte forslagene som kommer fra SV og Senterpartiet, som kan bidra til at flere vil kunne få støtte, og at støtten også dekker oppvarmingsutgifter. Men hovedproblemet for mange er at strømprisene har blitt høyere enn før. Strøm til lys, matlaging og oppvarming av vanlige boliger er helt grunnleggende behov. Vi er ikke for å gi lav elavgift til alle som bruker strøm f.eks. på å varme opp flere hytter og oppkjørselen sin og har flere Tesla-er i garasjen, men de som har et normalt forbruk, bør kunne få lavere regning gjennom differensiert elavgift.

Med det tar jeg opp Rødts forslag.

Presidenten: Representanten Bjørnar Moxnes har tatt opp de forslagene han refererte til.

Statsråd Monica Mæland [10:47:07]: Strømprisene har gjennom flere måneder vært høyere enn det vi har vært vant med de siste årene. De høye strømprisene er en utfordring, spesielt for dem som har dårlig økonomi.

For å avhjelpe situasjonen for mange av dem som er svakest stilt i samfunnet, vedtok Stortinget for drøyt tre uker siden alle regjeringens forslag om en ekstraordinær utbetaling til bostøttmottakere. Allerede én uke etter

Stortingets vedtak var midlene utbetalt. Dermed har Husbanken og bostøtteordningen også denne gang vist seg som et effektivt verktøy for å gi de aller mest vanskeligstilte husstandene en håndsrekning.

Forslagsstillerne ønsker å opprette nye, særskilte støtteordninger for å dekke akutte og kortsiktige behov. Nav i kommunene har allerede et apparat for å bistå dem som får akutte problemer. Det er naturlig at vi tar i bruk det apparatet som allerede er der, og jeg mener derfor det ikke er behov for forslagene fra SV.

Alle trenger en god og trygg bolig. Bostøtten skal sikre at økonomisk vanskeligstilte personer har råd til å bli boende i en god bolig, og derfor har regjeringen gjennom hele perioden styrket og forbedret bostøtten.

Jeg registrerer at forslagsstillerne mener det ville være en forbedring å trekke oppvarmingsutgifter inn i beregningsgrunnlaget. Det er jeg uenig i. Det som gjør bostøtten så effektiv, er at den tar utgangspunkt i objektive og veldokumenterte forhold, som enten er opplyst av søkeren og verifisert en gang for alle, eller som kan hentes løpende fra pålitelige registre.

Utgifter til oppvarming varierer sterkt fra måned til måned. Hvis de skulle være med i bostøtteberegningen, måtte mottakerne gi nye opplysninger hver eneste måned, noe som ville kreve mye både av mottakere og av kommunen. Av disse grunnene har bostøtten aldri tatt faktiske oppvarmingsutgifter i betraktning.

Regjeringen er opptatt av en god bostøtteordning. Det har vi vist gang på gang ved å foreslå forbedringer: høyere tak, regelmessig prisjustering, oppdatert inntektsgrunnlag. Vi har prioritert bostøtteordningen slik at den holder følge med prisstigning og økende boligutgifter. I årets budsjett satte vi av 60 mill. kr til å styrke bostøtten for barnefamilier og andre store husstander.

I Granavolden-plattformen har vi sagt at regjeringen vil «sørge for en god bostøtteordning som er målrettet mot dem som trenger den mest». Det er et viktig arbeid som vi jobber med.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Eirik Sivertsen (A) [10:50:01]: La meg få starte med å takke statsråden for den effektive oppfølgingen av Stortingets vedtak, med utbetaling av en ekstraordinær støtte til dem som trengte det mest denne vinteren. Men i lys av de forslagene som er kommet på bordet i dag, må jeg spørre statsråden: Er det riktig, slik det blir påstått fra Stortingets talerstol i dag fra flere representanter, at kommuner har tatt det ekstra tilskuddet til de som har bostøtte, inn i beregningsgrunnlaget, altså gitt med den ene hånden og så tatt det bort? Hvis det er riktig, hva vil statsråden gjøre med det? Jeg er enig med dem som argumenterer med at det ikke var Stortingets intensjon, og det er vanskelig å forestille seg at det kan

ha vært regjeringens intensjon. Og hvis statsråden har tenkt å gjøre noe med det, har statsråden de nødvendige hjemler for å hindre at kommunene gjør en slik inn- draging på bakgrunn av at dette er en ny inntekt?

Statsråd Monica Mæland [10:51:00]: Det er slik at dekning av økte strømgifter gjennom bostøtten går til alle dem som mottar bostøtte. Når det gjelder sosial- hjelp, ytes det etter sosialtjenesteloven. Da skal kom- munene gjøre individuell vurdering av hver enkelt mottaker. Dette er midlertidige ytelser som ytes i akutte situasjoner til den enkelte. Det er altså ikke anledning til masseutsendelser, hadde jeg nær sagt, om at inntek- ter justeres, man skal gjøre en konkret og individuell vurdering. Derfor vil jeg advare mot de forslagene som er fremmet i dag, rett og slett fordi det ville overprøve sosialtjenesteloven og det som er lovens hensikt, nem- lig at kommunen skal vurdere hver enkelt søker hver for seg. Det betyr at hvis man har fått dekning av økte strømgifter fra kommunen, kan selvfølgelig kommu- nen si at når man får den samme dekningen av staten, får man den ikke også av kommunen.

Eirik Sivertsen (A) [10:52:03]: Da takker jeg for sva- ret, men jeg vil samtidig si at jeg er uenig, fordi dette er en engangsutbetaling i en akutt situasjon. Jeg oppfatter at den klare intensjonen fra flertallet i denne salen var at det skulle gå til dem som fikk bostøtte. Det var en en- kel, sjablongmessig og effektiv måte å gjøre det på. Det skulle altså ikke være basert på en individuell vurde- ring, slik statsråden nå beskriver det. På den bakgrunn kommer Arbeiderpartiet til å støtte forslag nr. 5, fra Rødt.

Så til spørsmålet om når man hadde ekstraordinært høye energiutgifter. Statsråden sa selv i sitt innlegg at det flere måneder denne vinteren har vært en høyere strøm- pris enn vanlig, mens det her hevdes at det bare er de som fikk bostøtte i februar, som er blitt omfattet av ord- ningen. Er det riktig? Og er ikke statsråden enig i at man kunne ha behov for den ekstra bostøtten også fordi energiutgiftene har vært høyere i flere måneder gjen- nom vinteren?

Statsråd Monica Mæland [10:53:07]: Først må jeg tydeliggjøre: Det Stortinget har vedtatt, det regjeringen har gjort, er en engangsutbetaling til alle. Det er ikke gjort noen skjønsmessig vurdering av det, det er ikke det jeg viser til. Jeg viser til sosialtjenesteloven, som er kommunenes lov til å vurdere om en enkeltperson skal motta sosialtjeneste. Det skal saksbehandles hver for seg – hver enkelt søker skal få en vurdering. Men bo- støtten er utbetalt til alle, slik hensikten var fra regjerin- gens side, og fra Stortingets side. Så er det slik at dette er en engangsutbetaling som går til dem som mottar bo-

støtte nå. Hvorvidt det skal komme ytterligere utbeta- linger – ja, det vil være en ny vurdering, basert på en konkret vurdering av strømpriser i det videre. Men det vi har tatt stilling til nå, er de som nå har rett til bostøt- te, og som nå får en engangsutbetaling, som bevilges gjennom revidert nasjonalbudsjett.

Heidi Greni (Sp) [10:54:10]: Hvis jeg ikke misforsto statsråden helt, ble det sagt noe sånt som at det ikke var aktuelt å ta oppvarmingsutgiften inn i grunnlaget for bostøtte. Men nå er vel situasjonen slik at etterlattepen- sjonister, uførepensjonister og alderspensjonister får et sjablongtillegg på grunnlaget for å kompensere for oppvarmingsutgifter, hvis de har en husleie som ikke inkluderer oppvarming, samtidig som aleneforeldre, barnefamilier osv. ikke får det. Ser ikke statsråden at dette er en merkelig forskjellsbehandling – når vi da har tatt oppvarmingsutgiften inn i grunnlaget for enkelte av gruppene?

Statsråd Monica Mæland [10:55:03]: Det er mulig det er merkelig. Dette er en gammel ordning fra 1997, da det ble gjort endringer som samordnet ytelser fra Arbeids- og sosialdepartementet og Husbanken. Den gangen var ikke debatten knyttet til økte strømgifter; den var knyttet til at pensjonister som fikk en vurde- ring av bostøtte med oppvarming inkludert, skulle like- behandles med dem som ikke fikk det. Så valgte den rød-grønne regjeringen i 2009 å fastsette en forskrift som videreførte dette, som altså var en historisk ord- ning knyttet opp til en gruppe som skulle likebehand- les. Det hadde ikke noe med økte strømgifter å gjøre, men med likebehandling av en gruppe, altså slik at ingen skulle miste inntekter.

Så dette strekker seg tilbake til 2009. Vi ser ingen grunn til å endre det, rett og slett fordi strømgifter går opp og de går ned. Hvis man skal målrette bostøtten, må man gjøre det ved å øke bostøtten, og det har denne regjeringen gjort for barnefamilier fordi vi mener det er de som trenger det mest.

Karin Andersen (SV) [10:55:58]: Jeg må gjenta spørsmålet: Hadde regjeringen til hensikt når denne engangsutbetalingen av bostøtte til økte strømgifter ble gitt til alle som får bostøtte, at det skulle åpnes for at det kunne føre til trekk i sosialhjelpen? Og jeg må spør- re om igjen fordi det ikke ble sagt med et eneste ord da saken ble behandlet i Stortinget. Og det er fullt mulig å skjerme slike engangsutbetalinger – eller andre typer inntekter – slik det er gjort i lov om sosiale tjenester i Nav, f.eks. når det gjelder barns inntekter og sosialhjelp. For dette – i hvert fall slik det ble utlagt – var en spesiell håndrekning som skulle komme i tillegg, men det var altså ikke riktig?

Statsråd Monica Mæland [10:57:10]: Jo, det var riktig. Det var en spesiell håndrekning knyttet til dem som mottar bostøtte. Alle får den håndrekningen. Det var selvsagt ikke gjort en vurdering etter sosialtjenesteloven. Den er jo godt kjent for denne salen, den er vedtatt av denne salen. Dette er en helt annen ytelse. Bostøtte går til dem som mottar bostøtte, de får dekket ekstra utgifter. Men så skal kommunen, saksbehandleren i Nav, behandle hver enkelt individuelt.

Det betyr at det ikke er lov å sende masseutsendelser til alle som mottar sosialhjelp, om at de nå mister sosialhjelpen. Det skal gjøres en konkret vurdering, og dette gjøres etter sosialtjenesteloven. Skal man overprøve det, fratar man jo kommunene den vurderingen de skjønnsmessig skal gjøre knyttet til hvem som skal få tilskudd til sosialhjelp, og hvem som ikke skal få det. Så det er en helt annen ordning, som skal dekkes etter en individuell behandling. Det vi har vedtatt, er en sjablongmessig utbetaling til alle, i en vanskelig situasjon.

Bjørnar Moxnes (R) [10:58:16]: Vi ble glade da regjeringen i mars varslet dette ekstra håndslaget til dem som har slitt med strømregningene i vinter på grunn av veldig høye strømpriser. Og vi fikk et helt klart inntrykk av at dette håndslaget ikke skulle være at man ga med den ene hånden, for så å ta det tilbake med den andre, som er det som nå skjer i flere kommuner, hvor altså de som har aller minst, de som lever på sosialstøtte, får avkortet denne ekstra utbetalingen mot sosialstøtten. I Oslo, f.eks., mister man 3 000 kr. Det gjelder enslige, som i utgangspunktet lever på 7 100 kr, og de får altså rundt 4 000 i måneden til livsopphold. Ser ikke statsråden at det som nå skjer, er i strid med intensjonen med hele ordningen, nemlig å gi et ekstra håndslag til dem som trenger ekstra hjelp, framfor å gi med den ene hånden og så ta det tilbake med den andre?

Statsråd Monica Mæland [10:59:27]: Jeg må gjenta: Det vi har gjort, er å gjøre ekstra utbetalinger gjennom ordninger som staten styrer. Det representanten her tar opp, er ordninger som kommunen styrer – og kommuner er styrt politisk av ulike partier. Jeg kan være uenig i mange vedtak som kommunene fatter, men spørsmålet er jo: Var meningen å overstyre sosialtjenesteloven? Da er det den loven man må behandle. Det er ikke det vi inviterte til. Jeg kan godt ha meninger om dette, men hvis Oslo har sendt ut brev til alle sosialhjelpsmottakere i Oslo, er det Oslos politiske byråd som er ansvarlig for det, ikke regjeringen. Da må man altså endre loven, da må man statliggjøre sosialhjelpen. Det var ikke meningen.

Men man kan altså ikke sende masseutsendelser til mottakere. Man skal individuelt behandle hver enkelt søker som mottar sosialhjelp, og vurdere om de er i en

økonomisk situasjon som tilsier at de skal ha supplerende sosialhjelp eller ikke.

Presidenten: Replikkordskiftet er med det omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Mari Holm Lønseth (H) [11:00:49]: Vi er alle sammen enige om at man trenger et godt sted å bo for å takle de utfordringene livet byr på. En god bolig gir oss bedre helse, bedre livskvalitet og gode forutsetninger for å lykkes i jobb og utdanning. Heldigvis er det sånn at de aller fleste av oss klarer å skaffe oss og beholde en god bolig på egen hånd, men det gjelder ikke alle. Derfor har vi et ansvar for å sikre at alle som trenger det, nettopp kan skaffe seg og beholde et godt sted å bo.

Derfor er også bostøtteordningen utrolig viktig. Denne regjeringen har styrket det boligsosiale arbeidet og bostøtten, sånn at flere av dem som trenger det, får mer. Bostøtten er f.eks. målrettet. Vi har sørget for at bostøtten følger prisstigningen. Boutgiftstaket er økt hvert år. Høyre har sittet i regjering. Vi har økt støtten for barnefamilier og gjort det lettere for bokollektiv å få bostøtte. Og vi har sikret at barns inntekt ikke regnes med i vurderingen av bostøtte, sånn at det faktisk er mulig for ungdom å ta en deltidsjobb uten at foreldrene risikerer å tape på det.

Før fikk man altså bostøtte basert på to år gamle ligningstall, som førte til at mange fikk mye mer bostøtte enn hva de reelt sett hadde krav på, noe som også førte til at de fikk vanskelige og store tilbakebetalingskrav i ettertid. Det har vi gjort noe med. Folk får nå den bostøtten de har krav på, man slipper vanskelige tilbakebetalingskrav. Men det har også ført til at antallet bostøttmottakere har gått ned, og til at størrelsen på utbetalingene har gått ned. I statsbudsjettet for 2019 har vi også sikret 60 mill. kr ekstra til bostøtte for barnefamilier. For en vanlig barnefamilie kan det bety mer enn 5 000 kr.

I sum har alle de tiltakene som regjeringen har gjennomført for å styrke bostøtten, ført til at de som får bostøtte, får mer enn før. Det er helt riktig at det er færre som får bostøtte nå enn tidligere, men mye av nedgangen skyldes som sagt at det er mange som ikke lenger får bostøtte de ikke har krav på. Dessuten har antallet bostøttmottakere falt helt fra 2011.

Representanten Karin Andersen fra SV nevnte i sitt innlegg gjentatte ganger at bostøtten dekker en stadig mindre andel av boutgiftene. Men uansett hvor mange ganger man sier det, stemmer det ikke nødvendigvis. Bostøtten har siden 2014 utgjort en nokså stabil andel av brukernes boutgifter. Tvert imot var det mellom 2010 og 2014, under SVs regjeringstid, at andelen av boutgiftene som ble dekket gjennom bostøtten, falt.

Jeg er glad for at vi har satt i gang mange tiltak for å styrke bostøtten. Det er et viktig tiltak for å sikre at alle har en trygg og god bolig.

Eirik Sivertsen (A) [11:04:00]: Statsråden har redegjort grundig for at det her er ulik lovgivning som gjelder, og det har vi full forståelse for. Men for den som er mottaker av denne støtten, og som er avhengig av denne støtten, spiller det ganske liten rolle, for opplevelsen vil uansett være at det er en avkortning av den støtten som var ment gitt, fra Stortingets side.

For meg er det et sentralt poeng at dette er et engangstilfelle som ikke danner presedens. Vel er det tredje gang vi gjør det på 2000-tallet fordi det har vært akutte situasjoner, men det danner altså ikke presedens. Jeg mener fortsatt at Stortingets intensjon ikke er oppfylt fordi sosialtjenesteloven er slik den er, og jeg vil derfor anbefale at Arbeiderpartiet stemmer for forslag nr. 5.

Jeg fikk ikke noe klart svar på mitt spørsmål om det bare er dem som mottok bostøtte i februar, som er omfattet av den støtteordningen som var laget, så jeg legger til grunn at det er det. Når det har vært betydelig høyere strømpriser gjennom hele vinteren, flere vintermåned, som også statsråden sa i sitt innlegg, er det grunnlag for å se at denne belastningen gjelder flere enn bare dem som ble beregnet inn i bostøttegrunnlaget i februar.

På den bakgrunn vil Arbeiderpartiet også stemme for forslag nr. 6, fra Rødt.

Karin Andersen (SV) [11:05:38]: SV vil også stemme for forslag nr. 6 og 7, fra Rødt. Men i tillegg til det er det behov for ganske mange kommentarer til den debatten som har vært.

Den sosiale boligpolitikken i Norge er sterkt svekket under denne regjeringen. Vi bruker altså mindre i nominelle kroner på bostøtte nå enn vi gjorde i 2009. Og hva har skjedd med boutgiftene på den tida? De har økt dramatisk. Ja, i kroner og øre får de få som nå får, litt mer, men de får en mindre andel av boutgiftene sine dekket, ergo har de mindre til disposisjon sjøl. Det er bare å lese Prop. 54 S for 2018–2019, som omhandlet engangsstøtten, og se på tallene der. Fra jul til den ble lagt fram, hadde husholdningsinntektene for dem som får bostøtte, falt ytterligere og er nå 130 900 kr. Jeg tror egentlig ingen i denne salen har fantasi til å tenke seg hvor lite penger det er å forsørge familien på. Og jammen står det også at disse familiene i snitt har 97 000 kr i boutgifter. Dette går jo ikke i hop.

Her er det en regjering som har i bøtter og spann til de aller rikeste og sterkeste blant oss, men når det gjelder bostøtte, holder man på med å mekke med noen småregler her og noen småregler der for å få mer og mer av det man kaller målretting til de aller, aller, aller fattigste. Men det er mange flere som trenger bostøtte, for vi

har heller ikke et boligmarked som skaffer bolig til alle, fordi det er press der, og prisene både for å leie og eie er skyhøyt over hva folk med dårlig råd har muligheter til å klare.

Det er et stort etterslep på bostøtten som ikke er rettet opp. Enkelte elementer er endret, helt riktig, og SV har vært for de endringene som har vært gjort. Man later som om vi har vært imot det; det er usant. Vi har ikke vært imot det, men vi har vært imot at man ikke styrker bostøtten, at man ikke tar inn de nye uføretrygdede, som hele Stortinget, tror jeg, bortsett fra Høyre, lovte man skulle gjøre da man la om uføretrygdeordningen. De er sviktet fundamentalt, og de har akkurat like lite å betale husleien og strømutfgiftene med som noen av de andre.

Det ligger nå også til behandling i komiteen et forslag om å endre husleieloven, slik at det blir slutt på det som representanten Kjønås Kjos sier, at kommunene kan opptre som hushai. For det kan de i dag, og det kan Fremskrittspartiet være med på å rette opp hvis de vil. Men jeg tviler på at det kommer til å skje.

Heidi Greni (Sp) [11:08:59]: Statsråden kunne ikke helt gjøre rede for hvordan det ville være med utbetaling for dem som hadde høye strømutfgifter f.eks. i desember og januar, eller som tilfeldigvis hadde inntekt i februar, så de ikke fikk bostøtte i februar. Tanken må jo være at alle som har hatt ekstraordinære strømutfgifter i vinter, og som er inne under ordningen, må få kompensert for det, om det tilfeldigvis er den ene eller andre måneden som er utfordringen. Derfor vil Senterpartiet støtte forslag nr. 6, fra Rødt, som da gir likebehandling uansett hvilke av disse månedene de har hatt bostøtte.

I replikkordvekslingen når det gjaldt oppvarmingskostnader inn i beregningsgrunnlaget, svarte statsråden at det er på grunn av likebehandling at uførepensjonister, alderspensjonister og etterlattepensjonister som ikke har oppvarmingskostnader i grunnlaget, får et sjablongtillegg i grunnlaget for å kompensere for det. Da må jeg spørre: Er ikke situasjonen akkurat den samme for aleneforeldre og for barnefamilier, der noen har husleie som inkluderer oppvarmingskostnader, og noen har husleie som ikke inkluderer oppvarmingskostnader – og som da ikke får det sjablongtillegget som gjør at de blir likebehandlet, uansett om det er inkludert i husleien eller ikke? Det samme gjelder egentlig uføre. Uføre som hadde bostøtte før uførereformen, får beholde bostøtten sin, og det er veldig bra, mens uføre som har blitt uføre etter den nye uførereformen, ikke kommer inn under ordningen fordi de har en bruttoinntekt som kommer over inntektsgrunnlaget. Det betyr at to personer med akkurat samme inntekt og akkurat samme husleieutfgifter, som er uføre, men som har

blitt uføre på to forskjellige tidspunkt, ikke blir likebehandlet – fordi begge ikke kommer inn under ordningen som gjør at de får beholde bostøtten. Det er en urettferdig behandling som Senterpartiet ikke vil videreføre. Jeg håper statsråden kan redegjøre for hva hun tenker om det.

Statsråd Monica Mæland [11:11:45]: Et par ting – til det siste om uføre som er i ordningen, og uføre som ikke er det: Dette skyldes at man gjorde endringer som gjorde at noen uføre ville miste bostøtten. Det representanten Greni argumenterer for, er at man skal øke inntektsgrensen. Det må man i så fall gjøre for alle. Men her var poenget at noen som hadde bostøtte, og som ikke lett kan områ seg eller få økte inntekter eller nye boliger, ikke skulle miste den. Det vi har gjort, er å sikre at denne gruppen får beholde den på permanent basis, ikke bare midlertidig. Men skal vi endre boutgiftstaket og inntektsgrunnlaget, må vi gjøre det for alle og ikke bare for uføre, men for alle som har lav inntekt. Det er en helt annen debatt.

Jeg oppfatter at Senterpartiet, SV og Arbeiderpartiet er opprørt over kommunenes handlemåte. Det var akkurat det samme i 2011. Hvis man går tilbake og ser på hva daværende regjering gjorde, ga man – akkurat som denne regjeringen har gjort – ekstra tildeling på grunn av økte strømpriser til alle bostøttemottakere. Nav reagerte med å sende brev, og det ble gjort en individuell vurdering etter sosialtjenesteloven. Det man var veldig for i 2011, er man altså helt imot i 2019. Det kan vel skyldes at man ikke nå sitter i regjering.

Poenget er at sosialtjenesteloven skal forvaltes av kommunene. Jeg har tillit til at de gjør den vurderingen de skal, knyttet opp mot hver enkelt søker og sosialhjelpsmottaker.

Så vil representanten Karin Andersen ha en debatt generelt om bostøtten, og det kan vi godt ha. Det er en solid ordning. Vi bruker over 3 mrd. kr i år på bostøtte knyttet opp mot 90 000 husstander. Så kan man godt mene at boutgiftstaket skulle økes, og at prisene skulle vært justert, men vi har målrettet denne ordningen. Det er ikke noe mål at alle som fikk bostøtte i 2013, skal få det i dag. Heldigvis er det mange fra 2013 som er i en helt annen økonomisk situasjon i dag. Heldigvis er det slik at vi har oppdaterte tall, slik at folk som tidligere fikk feilutbetalinger, og som fikk krav om tilbakebetaling, ikke gjør det i dag. Det er også slik at folk som i 2013 urettmessig mottok bostøtte, f.eks. 2 000 studenter, ikke har krav på det og ikke skulle hatt det og ikke mottar det. Men det vi har gjort, er å målrette den inn mot den gruppen vi mener trenger det mest, nemlig barnefamilier. Det er et arbeid vi kommer til å fortsette med.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Karin Andersen (SV) [11:14:28]: Denne regjeringen er flink til å målrette sine skatteletter til de aller sterkeste og rikeste blant oss og kuttene til dem som har det aller vanskeligst. Bostøtten er kraftig svekket som sosialpolitisk virkemiddel, og om man gjorde en feil i 2011, er det ingen grunn til å gjøre den om igjen nå. Det må være mulig – når det er så mange partier her som sier at dette ikke var intensjonen – å være med på å stoppe dette denne gangen. Disse midlene går til mennesker som har lite, og som trenger å varme opp husene sine. Jeg blir veldig overrasket hvis Kristelig Folkeparti ikke støtter disse forslagene.

Jeg merker meg at statsråden nå har hatt flere anledninger til å svare på det som er tatt opp i forslag nr. 6, fra Rødt, nemlig om det gjelder bare den ene måneden, hvis man har hatt høye strømgifter bare den ene måneden, og om man detter ut av hele ordningen hvis man har hatt en inntekt akkurat den ene måneden som gjør at man ikke får bostøtte den måneden (presidenten klubber), selv om man har hatt høye strømgifter de andre månedene denne vinteren.

Presidenten: Da er taletiden ute.

Statsråd Monica Mæland [11:15:52]: Som jeg sa i replikkordskiftet, er det de som var mottakere av bostøtte på det tidspunktet vi fremmet forslaget, altså i februar. Ett sted må jo denne grensen gå, og det er ved dem som var mottakere i februar.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.

Sak nr. 6 [11:16:13]

Innstilling fra næringskomiteen om Handelsnæringen – når kunden alltid har nett (Innst. 239 S (2018–2019), jf. Meld. St. 9 (2018–2019))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en tale tid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Terje Aasland (A) [11:17:04] (ordfører for saken): Handelsnæringen er en viktig næring, en stor næring og en næring som berører oss alle. Det har derfor vært viktig å få fram denne stortingsmeldingen for Stortinget. Det var jo Stortinget som i sin tid ba regjeringen om å lage denne stortingsmeldingen.

Behandlingen her i Stortinget og diskusjonene viser med all tydelighet at det har vært viktig å få den fram. Næringen har bred samfunnsmessig betydning. Det handler om miljø, klima, matsvinn og sirkulærøkonomi. Det handler om etisk handel, ryddige og ordnede arbeidsforhold og ikke minst at vi som land og forbrukere ikke utnytter arbeidstakere, barn og produksjonslinjer i andre land til vår egen vinning. Det er altså veldig mange omfattende temaer som ligger i denne meldingen, og som en kunne brukt veldig mye tid på å diskutere i Stortinget.

Det handler også om grensehandelsproblematikken og å sikre norske arbeidsplasser og norske bedrifter i et tøft marked. Mye av regjeringens politikk fram til nå har vært totalt feilslått, eksempelvis 350-kronersgrensen, sukkeravgift osv., som ikke har bygd opp under handelsnæringen i Norge, men heller bygd opp under handelsnæringen i Sverige eller i de grensenære områdene.

Så er det sånn at vi er enige om mye, og det er veldig bra. Vi er enige om en lov om god handelsskikk, som skal legges fram i løpet av året. Vi er enige om at vi skal ha et eget selvstendig tilsyn for dagligvarehandelen. Og vi ønsker ytterligere tiltak for å bedre konkurransen. I innstillingen nå skriver en samlet komité at dominerende leverandører ikke må utøve prisdiskriminering overfor mindre aktører eller aktører på vei inn i markedet – viktige føringer som kan være med og bidra til å øke konkurransen i dagligvaremarkedet, som ett eksempel. Dette er et sterkt uttrykk fra en samlet komité for at en ønsker bedre konkurranseforhold og sunn konkurranse, en ønsker tilgjengelighet, og en ønsker omstillingskraft og arbeidsplasser i en situasjon hvor handelsnæringen står overfor store omstillinger.

Jeg synes problemstillingene i meldingen er belyst på en god måte. Varehandelen sysselsetter ifølge SSB 376 000 personer, 302 000 årsverk og over 70 000 virksomheter. Det er enormt stort. 10 pst. av verdiskapingen foregår i handelsnæringen. 14 pst. av sysselsettingen er der. Dette er en næring som betyr mye for norsk arbeidsliv og for vår sysselsettingsevne. Den gir også svært mange unge sitt første møte med norsk arbeidsliv og den norske arbeidslivsmodellen. Den sysselsetter mange uten fagbrev eller høyere utdanning, og den sysselsetter mange kvinner.

Det er derfor av stor betydning at den omstillingen som kommer, blir møtt på en best mulig måte. Da er det selvfølgelig én nøkkelfaktor som omhandler dette. Det

er kompetanse. En nøkkelfaktor for å møte utfordringene best er selvfølgelig kompetanse både hos arbeidstaker og hos arbeidsgiver og en styrking av trepartssamarbeidet. Og da står det mye bra i meldingen. Det står bl.a., som regjeringen skriver:

«Trepartssamarbeidet bidrar til økt motivasjon, effektivitet og reduserte omstillingskostnader i norsk økonomi.»

Det er jo en setning som får et sosialdemokratisk hjerte til å banke! Men når en leser resten av meldingen for å finne tiltakene nettopp for å bygge opp under det, kan det være fare for hjertestans, for tiltakene er mangelfulle, dessverre. Likevel skriver regjeringen videre:

«I arbeidet for å beholde og videreutvikle ansattes kompetanse under omstilling er det grunn til å tro at graden av organisering har betydning.»

Det er veldig flott skrevet! Organisasjonsgraden i varehandelen er lav sammenlignet med andre næringer. I 2016 var organisasjonsgraden 23 pst. i detaljhandelen og 28 pst. i engros – i motsetning til andre næringer, f.eks. industrien, hvor 57 pst. er organisert, eller i offentlig administrasjon, hvor 81 pst. er organisert.

Men hva er det regjeringen gjør? Jo, i regjeringserklæringen anerkjenner de det uorganiserte arbeidsliv. Det er ikke ett område – ett eneste tiltak – i denne stortingsmeldingen som bygger opp under det organiserte arbeidslivet. Tvert om er regjeringens politikk og regjeringserklæring å bryte ned. Det å styrke de ansattes kompetanse, bedriftenes muligheter til å møte den omstillingen som en står overfor, burde vært den viktigste oppgaven i denne stortingsmeldingen og svart ut på en god og betryggende måte. 40 000 mennesker, er det lansert i meldingen, står i fare for å miste jobbene. Handel og Kontor antar at det blir langt flere.

Det er ikke ett tiltak i denne meldingen som bygger opp under at en skal sikre og forbedre omstillingskraften i handelsnæringen. Det synes jeg er synd. Derfor hadde det vært ønskelig å få tilslutning til de forslagene som bl.a. Arbeiderpartiet står bak, og som bygger opp under omstillingskraften i en viktig næring. Og da tar jeg opp de forslag som Arbeiderpartiet fremmer sammen med andre.

Presidenten: Representanten Terje Aasland har tatt opp de forslagene han refererte til.

Kårstein Eidem Løvaas (H) [11:22:26]: Som foregående representant var inne på, er det mye det er bred enighet om. Det er bra, for handelsnæringen er en av våre aller viktigste næringer. Den er over hele landet, den sysselsetter hundretusenvis av mennesker, og den er for mange også porten inn til arbeidslivet og starten på manges karrierer.

Derfor er det viktig at meldingen har kommet til Stortinget for behandling. Det er også bra at meldingen beskriver situasjonen godt, og samtidig gjør det tydelig at dette, som mange andre bransjer, er en bransje midt i en krevende omstilling. Blant de store utfordringene er digitalisering, global konkurranse, endringer i forbruksmønster og krav om bærekraft, for å nevne noe. Et av behovene som komiteen derfor understreker, er at det fortsatt legges til rette for en god kompetanse- og utdanningspolitikk, for å ivareta og videreutvikle kompetansen til dem som jobber i næringen.

Regjeringen varsler at den vil igangsette en ny kompetansereform, Lære hele livet, som skal bedre tilgangen på fleksibel etter- og videreutdanning i hele utdannings-systemet, noe som også vil komme denne næringen til gode. Det er også verdt å vise til at regjeringen vil etablere et nytt utdanningsprogram i den videregående skolen, for å sikre at yrkesutdanningen blir mer tilpasset handelsnæringens behov.

Noen tilbud utvikles i samarbeid mellom høyskoler, universiteter eller fagskoler og bedrifter og næringsliv. Utsatte bransjer og bedrifter melder om et økende behov for ansatte med yrkesfaglig bakgrunn og fagskoleutdanning, noe som understreker viktigheten av at regjeringen prioriterer opplæring og videreutdanning av lavt utdannede og fagarbeidere. Slike bransjeprogrammer skal utvikles og finansieres i samarbeid mellom det offentlige og bransjene selv. Staten betaler altså for å utvikle og drive tilbudene, bransjen investerer egne ressurser, og den enkelte ansatte må forventes å investere noe av sin fritid. Vi ber også i Stortinget i dag om at regjeringen vurderer om slike programmer skal utvides til flere bransjer. Handelsnæringen er et naturlig sted å vurdere en slik type program.

Satsingen på at flere skal få delta i forsøk med moduler på grunnskolenivå og i fag- og yrkesopplæring, gir også flere bedre mulighet til å komme i posisjon til å få fagbrev og gjør det enklere å kombinere opplæring med arbeid.

Handelsbransjen er i endring, og det foregår også en kontinuerlig bransjeglidning. Ulike varer tilbys nå på steder man tidligere ikke fikk dem. Det er godteri og hundemat hos den tradisjonelle jernvarehandelen, det er varme småretter og kosmetikk på bensinstasjonen, spylevæske og elbillading i den lokale matbutikken. Enkelte butikker tilbyr nær sagt alt fra bilfelger til ferskt brød. Og internett er døgnåpent, også på søndager. Det er flere faktorer som driver denne utviklingen, bl.a. digitaliseringen – nødvendigvis – endringer i hvordan vi forbrukere ter oss, nasjonale og internasjonale trender samt konseptutviklingen og innovasjonen hos aktørene. Bransjeglidning kan skape utfordringer for optimal konkurranse, men bransjeglidning kan også være posi-

tivt for konkurranse. Det som er sikkert, er at dette bildet endrer seg raskt, og det endrer seg kontinuerlig. Det er derfor regjeringspartiene ber regjeringen følge situasjonen fremover når det gjelder bransjeglidning i det samlede dagligvaremarkedet.

Akkurat dagligvaremarkedet er en viktig del av handelsnæringen. Det er slik at Norge har høyere priser og et mer begrenset utvalg i dagligvarehandelen enn våre naboland. Dette kan forklares med flere faktorer – geografi, spredt befolkning, klima, politisk bestemte rammebetingelser. Derfor ønsker jeg også å nevne at denne delen av handelsnæringen er spesielt viktig, og at vi derfor ser frem til loven om god handelsskikk. Den vil kunne virke positivt i den delen av verdikjeden som er mellom kjeder og leverandør. Dette – sammen med Konkurransetilsynets økte fokusering på og kompetanse om konkurransen i markedet – vil over tid kunne komme forbrukerne til gode, med et mer mangfoldig tilbud og med flere varer til riktigere pris. Samtidig vil det også kunne bidra til en bedre balansert verdikjede enn den vi ser i dag.

Handelsnæringens utfordringer er bevegelige mål. Derfor må de politiske løsningene være robuste og samtidig dynamiske. Det som er riktig i dag, kan være gammeldags allerede i morgen. Det er vårt ansvar å sørge for så like rammebetingelser som mulig, mest mulig forutsigbarhet og ordninger som legger til rette for at sunn konkurranse og innovasjon kan finne sted. Det er til beste for næringen, og det er til beste for forbrukerne.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [11:27:30]: Som foregående taler var inne på, er det enighet om veldig mye i denne innstillingen, og det har vært et godt samarbeid for å få fram en god innstilling i denne saken om handelsnæringen. Men det er også en del uenighet rundt en del punkter, som det kanskje er greit å løfte fram. Jeg vil peke på noe som Fremskrittspartiet er litt opptatt av.

Nederst på side 13 i innstillingen står en merknad som regjeringspartiene står bak, og som jeg vil henviser til. Der står det bl.a.:

«Flertallet peker på at det samlede dagligvaremarkedet også er utsatt for endringer, og at dagligvare, kiosker og bensinstasjoner i økende grad dekker de samme forbrukerbehovene. Eksempler på dette er tilbud av dagligvarer, raske måltidsløsninger, rekvisita og energi i form av drivstoffutsalget og lademuligheter for el-bil. Flertallet merker seg at en slik bransjeglidning kan skape utfordringer for optimal konkurranse i det samlede dagligvaremarkedet.

Flertallet vil likevel peke på at bransjeglidning også kan være positivt for konkurransen. Flertallet ber regjeringen følge situasjonen med bransjeglidning i det samlede dagligvaremarkedet.»

Dette er viktig, for vi har en dagligvarebransje som er sammensatt. Vi har bensinstasjoner og kiosker som har en litt annen struktur i dag enn de hadde for få år siden. Med «bensinstasjoner» forstås det at det er utsalgsteder som i vesentlig grad selger bensin, olje og andre varer som er nødvendige for drift eller vedlikehold av motorkjøretøy og motorbåter. Med «kiosk» forstås utvalg som i det vesentlige selger kioskvarer. Men over tid har det blitt stadig vanskeligere å skille mellom kiosker, bensinstasjoner og dagligvarebutikker. Det er flere forhold knyttet til det. Blant annet har vi det med åpningstider, kvelds- og søndagsåpent. Det har økt siden alkoholforskriften § 3-4 ble vedtatt i 1998, som jeg vil komme inn på. Det skyldtes bl.a. opphevelsen av åpningstidsloven og innføringen av Brustad-buer. Dagligvarebutikkene har over tid også etablert konsepter som helt eller delvis overlapper de konseptene som kiosk- og bensinnæringen tidligere var alene om å tilby.

Vi er opptatt av at konkurransen skal være lik, men når vi har fått den bransjeglidningen vi har fått nå, er ikke konkurransen så lik lenger. Bensinstasjoner selger dagligvarer i mye større grad, og butikker selger bilrekvisita i mye større grad. Men det er ett produktområde som bensinstasjonene, som i stor grad har blitt dagligvarebutikker, ikke får lov til å selge, og det er alkoholsvake drikker. Det gjør at man får en konkurransevridning, en konkurransevridning som går ut over bensinstasjonene, som i dag er mer som butikker.

Det er da viktig å merke seg at Konkurransetilsynet sa følgende:

«Bransjeglidningen gjør det vanskelig å foreta et klart skille mellom dagligvareforretninger, kiosker og bensinstasjoner, og trekker i retning av at de aktuelle aktørene konkurrerer i det samme produktmarkedet. Generelt sett bør konkurrenter i samme marked stilles overfor like rammebetingelser (...). Ettersom skillet mellom de tre omtalte typer virksomheter viskes ut, vil forskriften som forbyr salg av øl i kiosker og bensinstasjoner, innebære en direkte diskriminering av de utsalgene som faller inn under betegnelsen kiosk eller bensinstasjon til fordel for de forretningene som betraktes som dagligvareforretninger (...). Konkurransetilsynet stiller seg derfor kritisk til forskriften som forbyr salg av øl i visse typer virksomhet (...).»

Det er her noe av det jeg ønsker å fokusere på, ligger. Det som er merkelig, er at man i dag kan bestille alle dagligvarer på nettet – også øl. Så kan man gå i en kiosk eller en bensinstasjon og hente ut disse varene – også ølet. Men denne kiosken eller denne bensinstasjonen, som selger stort sett de samme produktene som en dagligvarebutikk gjør, har ikke lov til selv å selge dette produktet. Man kan også bestille alle mulige dagligvarer på net-

tet – inkludert øl – og få dem sendt hjem til seg. Men kiosker og bensinstasjoner, som i dag er mer som dagligvarebutikker, har ikke lov til å selge dette produktet. Det er en konkurransevridning, og jeg er glad for at flertallet har bedt regjeringen om å følge opp situasjonen med bransjeglidning i det samlede dagligvaremarkedet.

Geir Pollestad (Sp) [11:32:40] (leiar i komiteen): Handelsnæringa er ei stor og viktig næring, som sysselset nær 400 000 og står for 10 pst. av verdiskapinga i Fastlands-Noreg. Det er inngangsporten til arbeidslivet for mange, men òg ein arena for vidareutvikling og karriere i arbeidslivet. Det er ei næring som er til stades i heile landet.

Eg trur handelsnæringa lenge har følt seg som ei litt gløymd næring i denne salen, og det var bakgrunnen for at Senterpartiet i førre periode la fram eit representantforslag om at me skulle ha ei eiga stortingsmelding om handelsnæringa. Det slutta Stortinget seg til, og det er den meldinga me behandlar i dag.

Handelsnæringa står overfor nokre store utfordringar. Netthandelen vil gje den etablerte handelsnæringa utfordringar, og regjeringas subsidiering av netthandel frå utlandet gjennom den såkalla 350-kronersgrensa og sukkeravgiftsauken, er målretta tiltak for å svekkja norsk handelsnæring. Det må stoppast.

Eg registrerer vidare at det var begeistring i høyringa over at me fekk ei stortingsmelding om handelsnæringa, og det var eit stort engasjement knytt til dei ulike temaa meldinga tok opp. Det er mange tema ein kunne ha vore innom. Det er stor grad av einigheit. Det har på enkelte punkt ikkje alltid vore det. For eksempel når det gjeld lov om god handelsskikk, har det vore ein kamp opposisjonen har kjempa gjennom fleire år, og som det er gledeleg at det no er eit stort fleirtal bak.

Det står at ein skal ha eit eige uavhengig handelstilsyn, men fleirtalet – alle unnateke Senterpartiet – skriv ein merknad som i realiteten seier at det mest fornuftige er å leggja eit slikt tilsyn nær daglegvarebransjen. Det vil vel i praksis bety i Oslo. Eg trudde at noko av hensikta med å spreia tilsyna i heile landet, var å skapa ein nødvendig avstand, og at ei geografisk lokalisering utanfor Oslo ikkje vil vera til hinder for eit godt tilsyn og ein effektiv kommunikasjon med bransjen.

Eg skal gå over til å kommentera litt av det som representanten Morten Ørsal Johansen var inne på i sitt innlegg, for det var på grensa til magi, det me opplevde frå talarstolen her, der representanten Ørsal Johansen hadde behov for å fortelja at Framstegspartiet var ueinig i at det ikkje skulle vera lov å selja øl på bensinstasjon – for å seia det litt folkeleg. Representanten Ørsal Johansen refererte store delar av ein merknad som omhandlar bransjegliding, men han unnlét ein ting. Han unnlét

nemleg å seia kva som er Framstegspartiets meining i Stortinget og i innstillinga, der det står:

«Flertallet deler regjeringens vurdering om ikke å gå vidare med forslaget om å endre regelverket for salgsbevilling av alkoholsvake drikker i alkoholforskriften § 3-4.»

Dette er ein fleirtalsmerknad som Framstegspartiet er med på. Her prøver ein altså å selja eit budskap om at Framstegspartiet er ueinig i dette, medan ein i innstillinga, i Stortinget – ikkje i regjeringa, men i Stortinget – vel å støtta ein merknad som seier at dette er eit forslag ein ikkje skal gå vidare med. Det synest eg er bra, men ein må ikkje lata som om ein har eit anna standpunkt. Det vert for enkelt å avsløra.

Med den gode erfaringa ein har med denne meldinga om handelsnæringa, er Senterpartiet med på eit forslag om at me skal ha ei eiga stortingsmelding om næringsmiddelindustrien, som òg står overfor store utfordringar. Det er ei næring som har eit potensial for vekst, og eg håpar at òg regjeringspartia ser, med bakgrunn i den gode erfaringa me har med denne stortingsmeldinga, at det vil vera hensiktsmessig å ha ei stortingsmelding om næringsmiddelindustrien, og at fleirtalet kan snu på det punktet.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:37:47]: Handelsnæringa er som nemnt den største private næringa i dette landet, med ca. 300 000 årsverk, oppe i nesten 400 000 tilsette. Mange av dei er ufaglærte. Ifølgje prognosar vil rundt 40 000 av dei som jobbar i denne næringa her, på grunn av ulike forhold forsvinne ut av næringa i løpet av dei neste ti åra. Dette er kanskje den næringa der vi ser den teknologiske utviklinga verkeleg kome som eit tog, og det kjem til å ha omfattande påverknad på næringa. Når ca. 10–15 pst. av dei tilsette i Noregs aller største næring er i ferd med å forsvinne ut av næringa i løpet av dei neste ti åra, og mange av dei er ufaglærte, står vi som samfunn overfor ei formidabel utfordring.

Det regjeringa gjer, er å peike på Lære hele livet, ei melding som kjem i 2020. Det er, så vidt eg forstår, ein generell strategi som bl.a. denne næringa skal nytte godt av, men ho skal altså kome i 2020. Med den erfaringa som Stortinget har med arbeid med meldingar i Nærings- og fiskeridepartementet, kan vi forvente at det vil dryge enda lenger. Vi ventar framleis på ein romstrategi som har vore varsla i fleire år, vi ventar framleis på ei kvotemelding som vi har venta på i fleire år, osv. Det er ei utruleg passiv haldning frå regjeringa med omsyn til korleis ein skal møte den enorme utfordringa dette faktisk representerer.

Ein anslår at 40 000 – viss det stemmer, ein antar også i prognosane at talet kan vere enda høgare – vil gå

ut av denne næringa i løpet av dei neste ti åra. Veldig mange er ufaglærte, dei har altså ikkje andre stader å gå. Da er spørsmålet: Skal vi sjå på dette som ei stor moglegheit for samfunnet, som vi skal ha både generelle og spesielle tiltak for? Det har vore framheva av både NHO, Handel og Kontor og LO at ein bør ha spesielle program/modular på arbeidsplassen der ein kan lære i jobb for å få seg faglæring og også kunne kome seg vidare inn i arbeid. Det er altfor passivt frå regjeringa, og det synleggjer også dei andre utfordringane vi har som samfunn, når fleire og fleire må skifte beite av ulike grunнар.

Så er det spørsmål om organisasjonsgrad. Rett nok anerkjenner regjeringa at det er låg organisasjonsgrad i denne næringa, og at det er eit problem, men problemet er at ein ikkje følgjer opp med tiltak. Ein gjer ingenting progressivt for å gjere noko med den låge organisasjonsgraden. Da er spørsmålet om ein i praksis anerkjenner det uorganiserte arbeidslivet, som jo er ganske nytt frå regjeringas side, og ganske nytt for partane i arbeidslivet. Både arbeidsgivarsida og arbeidstakersida er veldig opptatt av eit organisert arbeidsliv. Det er overraskande at regjeringa ikkje er det.

Vi er i ein situasjon med ei næring med store utfordringar – sjølv sagt også store moglegheiter, for å bruke den typen omgrep – og så held Framstegspartiet eit innlegg som berre handlar om øl på bensinstasjon. Det er spennet i denne debatten.

Lat meg også påpeike nokre av forslaga som SV løfter i saka. Franchise: Noreg er – det har vi visst lenge – eit av dei mest liberale landa for etablering av franchise. Det er ei organisasjonsform som er veldig fordelaktig for franchisegivar, og veldig lite fordelaktig for franchisetakar. Det er store hol. Ved tvistar blir ikkje saker behandla i norsk rett viss f.eks. franchisegivar er i utlandet. Det betyr at føresegnene i arbeidsmiljølova osv. ikkje vil bli handterte, fordi dei hamnar i utlandet. Det er eit stort hol som bør anerkjennast i det vidare arbeidet som regjeringa varslar at ein skal gå inn i, for dette undergreve både franchisetakar og tilsettes rettår. Truleg utgjer franchisetakarane dei fleste av dei små og mellomstore aktørane i dette landet.

Vi ventar også på ein matsvinnstrategi. Det har Stortinget vedtatt heilt tilbake til 2016 og ved fleire andre anledningar. Vi ventar i spenning på kva som skjer der. Det var Kristeleg Folkeparti som tok initiativ i første omgang.

Klimarisiko har også vore peika på av Finansdepartementet, men her føreslår vi å rapportere om det. Det er ikkje noko som regjeringspartia er villig til å gå inn på. Eg berre viser vidare til innstillinga.

Eg tar opp forslaga til SV i innstillinga.

Presidenten: Representanten Torgeir Knag Fylkesnes har tatt opp de forslagene han refererte til.

André N. Skjelstad (V) [11:43:06]: Handelsnæringen er blant de fremste og viktigste næringene i ethvert land, og den står for en stor del av både sysselsetting, verdiskaping og velferden i samfunnet vårt. Den er også blant de næringene som i aller størst grad blir påvirket av den teknologiske utviklingen som byr på både store muligheter og en rekke utfordringer.

For Venstre har det vært viktig å legge til rette for at handelsnæringen kan utvikle seg og blomstre under endrede rammevilkår. Norske næringsdrivende innenfor handel har stor omstillingsevne og har tatt mulighetene som særlig netthandel byr på, raskt i bruk.

Samtidig er det ikke til å legge skjul på at næringen er langt mer konkurranseutsatt enn noen gang tidligere. Konkurransen er svært positiv for forbrukerne, som får et større tilbud og lavere priser på ulike varer fra hele verden, og så fremt konkurransen også fremmer innovasjon og nytenking i det norske næringslivet, er det ingen grunn til å se mørkt på framtiden.

Det er likevel viktig at staten henger med på utviklingen og sørger for at systemer og regelverk alltid er tilpasset en ny tid. Det gjelder selvsagt fjerning av den tollfrie grensen for privat import, som må gjennomføres på en grundig og god måte, men også tiltak for å hjelpe næringen med kompetanseheving. Her er det i denne sammenheng grunn til å glede seg både over regjeringens varslede kompetansereform, Lære hele livet, som vil komme både arbeidstakere og arbeidsgivere i flere sektorer til gode, og over den satsingen på næringsrettet forskning som regjeringen er godt i gang med.

Det er ingen tvil om at en framtidsrettet handelsnæring, med økt bevissthet om klima og miljø både fra forbrukernes og myndighetenes side, vil se annerledes ut enn det vi er vant med, og at kunnskap blir helt avgjørende for at både enkeltaktører og bransjen som helhet skal lykkes i årene som kommer.

Det er også avgjørende og viktig at servicehandelen, i likhet med andre bransjer, opplever rettfærdige konkurransevilkår. Dagligvaremarkedet er særlig utsatt for raske endringer, og vi ser i dag at dagligvarer i kiosker og bensinstasjoner i økende grad dekker de samme forbrukerbehovene. Flertallet i komiteen har merket seg at en slik bransjeglidning kan skape utfordringer for optimal konkurranse i det samlede dagligvaremarkedet, og ber derfor regjeringen følge situasjonen med bransjeglidning i et samlet dagligvaremarked.

For Venstres del fremmet vi i 2018 et forslag her på Stortinget om en prøveordning der utvalgte kommuner gis lokal adgang til å behandle søknad om salgsbevilling fra kiosker og bensinstasjoner. Tiden var den gang ikke moden for en slik endring som vi foreslo, men det er ikke umulig at det vil komme endringer etter som tiden går.

Ansatte i handelsnæringen gjør hver dag en svært viktig jobb for sine kunder, sine bedrifter og sine lokalmiljøer. I en tid der stadig mer av vår kommunikasjon foregår digitalt, vil likevel butikkene bestå som viktige møtepunkter i hverdagen for svært mange. Vi har et felles ansvar for å sørge for at bransjene også i framtiden skal kunne vokse og skape verdier, arbeidsplasser og skatteinntekter til velferdssamfunnet, og at utviklingen skjer innenfor ordnede former, med et trepartssamarbeid som en avgjørende ramme.

Jeg ser derfor fram til å fortsette debatten om denne viktige næringen når regjeringen skal legge fram sitt varslede lovforslag, og jeg er overbevist om at det og andre tiltak regjeringen har innført og arbeider med å innføre, vil gi gode tider for vår handelsnæring også i framtiden.

Steinar Reiten (KrF) [11:46:25]: Da Stortinget våren 2017 ba regjeringen legge fram en stortingsmelding om handelsnæringen, var det flere grunner til det. Ifølge Statistisk sentralbyrå sysselsatte varehandelen i 2017 rundt 376 000 personer, tilsvarende rundt 302 000 årsverk. Handelsnæringen bidrar til rundt 10 pst. av den samlede verdiskapingen i Fastlands-Norge. I tillegg til selve verdiskapingen og bidraget til sysselsetting er det et faktum at særlig varehandelen gir mulighet til arbeid for mange unge, som får sitt første møte med arbeidslivet som butikkbetjening.

Også mange med lav formell kompetanse får mulighet til fast arbeid i varehandelen. Bidraget handelsnæringen gir for å sikre en høy grad av sysselsetting i Norge, gjør det derfor viktig å belyse rammevilkårene for næringen i en egen stortingsmelding.

Samtidig står handelsnæringen overfor store omstillinger i tiden som kommer, der særlig digitalisering og e-handel, både nasjonalt og over landegrensene, er utfordrende. Det gjør at det vil bli stilt store krav til omstilling, både teknologisk og driftsmessig. Det fordrer igjen økte og endrede krav til kompetanse for de ansatte på alle nivå. Da er det svært viktig at nasjonale myndigheter har fokus på aktiv tilrettelegging, slik at disse omstillingene kan bli mest mulig vellykkede for å sikre konkurransekraft og sysselsetting i næringen.

I det følgende vil jeg kort nevne noen forhold som blir belyst i stortingsmeldingen og komitéinnstillingen som er særlig viktig for oss i Kristelig Folkeparti. Vi er for det første svært tilfreds med at regjeringen har en aktiv og offensiv tilnærming for å møte behovet for ny og endret kompetanse i handelsnæringen i en krevende omstillingsfase. Det gjelder ikke minst for den store gruppen sysselsatte med lav formell kompetanse. Vi er glad for at regjeringen varsler et kompetanseløft, særlig når det gjelder digital kompetanse for dem som skal utdan-

ne seg til eller er i arbeid i handelsnæringen. Både den varslede kompetansereformen for arbeidslivet, Lære hele livet, og et nytt utdanningsprogram for salg, service og reiseliv, som blir mer tilpasset behovet til handelsnæringen, vil bidra til økt omstillingsevne. Det samme gjelder styrkingen av Kompetansepluss-ordningen, som sikrer dem med lavest formell kompetanse grunnleggende språk- og regneferdigheter og dermed økt evne til å mestre krav og omstilling på arbeidsplassen.

I møte med økt internasjonal konkurranse fordi e-handel står for en stadig større del av omsetningen i handelsnæringen, er det også viktig å fjerne konkurransevridende særregler som favoriserer utenlandske aktører i markedet. 350-kronersregelen er en slik bestemmelse som i realiteten er subsidiering av netthandel med utlandet, og som påfører norsk varehandel en betydelig handelslekkasje. Organisasjonene for handelsnæringen i Norge har i lengre tid krevd at 350-kronersregelen blir fjernet, og vi i Kristelig Folkeparti er glad for å ha fått gjennomslag for at det vil skje fra 1. januar neste år.

Vi er også glad for at en samlet komité, riktig nok i ulike merknader på side 13 og 14 i innstillingen, gir klart uttrykk for at gjeldende alkoholpolitikk skal ligge fast, og at det ikke er aktuelt å foreta endringer i lov og forskrift som regulerer omsetning av alkoholholdige drikkevarer for å påvirke bransjeglikning. Her ønsker vi i Kristelig Folkeparti å gi tydelig honnør til våre partnere i regjeringssamarbeidet for at de står ved viktige formuleringer i Granavolden-plattformen, og at det kommer klart til uttrykk både i selve stortingsmeldingen og i flertallsmerknader.

For noen mer enn for andre betyr det å ta en for laget, og det vet vi å verdsette.

Så er det heldigvis slik at det ikke er forbud mot å framføre et partis primærstandpunkt, selv om man er i et regjeringssamarbeid. Det skulle bare mangle at det ikke skulle være mulig. Skulle man komme i den situasjonen at vi får et regjeringsskifte, er det mange av oss som er svært spente på hvordan Senterpartiet vil håndtere spørsmålet om EØS-avtalens framtid. Det blir vel også et spørsmål om man skal kunne framføre primærstandpunkt i forhold til en regjeringserklæring.

Til slutt vil jeg på vegne av Kristelig Folkeparti uttrykke glede over at en samlet komité viser til Merkur-programmet som et viktig distriktpolitisk virkemiddel som skal videreutvikles og styrkes. Dette er en statsfinansiert tilskuddsordning for små nærbutikker rundt om i Distrikts-Norge. Jeg bor selv i et lite grendelag der nærbutikken i flere omganger har fått tilskudd gjennom Merkur-programmet. Det har sikret videre drift, og dermed en viktig forutsetning for å opprettholde bosettingen i min hjembygd.

Noen ganger gir det å drive politikk litt ekstra mening. De små grepene kan synes ubetydelige i den store sammenhengen når en stortingsmelding skal behandles, men for dem av våre landsmenn som bor og trives som innbyggere i distriktskommuner – på bygda, som det heter – så er et slikt håndslag fra Stortinget umåtelig viktig.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:51:25]: Her har det politiske Norge fungert som en god handelsbedrift – Stortinget har bestilt, og regjeringen har levert. Det er bra at det virker som om det er enighet om at det stort sett er god kvalitet på det produktet man har fått. Det er viktig, for handelsnæringen har stor betydning for norsk økonomi, for verdiskaping, og det er mange folk som jobber der, som flere har sagt.

Produktivitetsutviklingen i næringen har også vært en sterk driver for produktivitetsutviklingen i norsk økonomi. Næringen er nå inne i en periode med store endringer, og det er derfor et godt tidspunkt for en debatt om en næring som har klart seg litt utenfor politikens søkelys og i hvert fall ikke vært den som har blitt diskutert mest i denne sal.

Det er viktig med en velfungerende handelsnæring, og vi er nødt til å legge til rette for god omstilling innenfor bærekraftige rammer. Det innebærer å legge til rette for at næringen kan utvikle og ta i bruk nye forretningsmodeller, bl.a. fordi det åpenbare skjer, nemlig at grensen mellom fysiske butikker og nettbutikker viskes ut, og opplevelsen i de fysiske butikkene er i ferd med å endre seg.

Store deler av handelen flyttes over til digitale plattformer, og vi kan forvente en restrukturering i deler av handelsnæringen. Samtidig ser vi økt netthandel fra utlandet og grensehandel. Vi er nødt til å legge til rette for at norsk handelsnæring er rustet til å møte konkurransen fra utenlandske aktører og til å utnytte de mulighetene netthandelen gir. Internasjonal konkurranse gjør at internasjonal regulering får økt betydning for handelsnæringen. Jeg kan nevne ett eksempel på det, som ikke handler om EØS-avtalen, men om reglene for porto og frakt, hvor det i mange år har vært urimelig lave porto-kostnader ved å sende post fra f.eks. Kina.

Det er viktig i den overordnede økonomiske politikken og næringspolitikken med vekstfremmende skatte- og avgiftslettelser. Det er viktig at vi gjør endringer som avskaffer ekstra konkurranseulempes for norsk handelsnæring, f.eks. å tette den avgiftsfrie grensen for import av varer fra 1. januar 2020. Det kommer til å gjøre norsk handelsnæring bedre rustet til å møte konkurransen fra utenlandske nettbutikker. Grunnen til at det ikke bare burde gjøres over natten for øvrig, er at det er smart å ha et godt og effektivt system på plass, sånn at man ikke får

veldig mange sinte forbrukere eller skaper store problemer for f.eks. Posten.

For å legge til rette for omstilling må vi satse på digital kompetanse i utdanningen og i etterutdanningen, sånn at norsk næringsliv og varehandel kan utvikle og ta i bruk ny teknologi. Vi skal etablere et nytt utdanningsprogram i yrkesutdanningen mer tilpasset handelsnæringens behov. Kompetansereformen Lære hele livet skal bidra til at ingen går ut på dato, og til at flere skal stå i arbeid lenger. Videreutdanningstilbud i digital kompetanse er et satsingsområde. Det er Kunnskapsdepartementet som har hovedansvaret for kompetansereformen, men det er ikke slik at det ikke skjer mye på kompetansefronten fordi vi venter på en større reform – snarere tvert imot skjer det mye både når det gjelder videreutdanning, Kompetansepluss og på en rekke andre områder, også bransjeprogrammer.

Næringens sysselsettingsandel har falt de siste årene. Restrukturering og effektivisering vil trolig forsterke utviklingen og endre kompetansebehovet. Unge og personer med lav formell kompetanse har tradisjonelt vært en viktig gruppe ansatte i næringen. Det kommer de nok fortsatt til å være, men dette er arbeidskraft som samfunnet trenger til å løse mange av utfordringene i årene som kommer.

Effektiv konkurranse er viktig for å bidra til effektiv ressursbruk, og det er positivt for omstillingen av norsk næringsliv. Effektiv konkurranse er sentralt for at forbrukerne skal få f.eks. matvarer av høy kvalitet. Derfor er det viktig å styrke håndhevingen av konkurranseloven i dagligvarebransjen, i tillegg til at vi legger frem lov om god handelsskikk og utreder tiltak for økt konkurranse innenfor salg og distribusjon av dagligvarer.

Regjeringens innovasjonspolitik skal bidra til nye løsninger som ellers ikke ville blitt utviklet. Vi må også med glede konstatere at bevilgningene til næringsrettet forskning og innovasjon har økt de siste årene, og at handelsnæringen i stadig større grad får del og tar del i dette.

Det er også viktig å si at handelsnæringen kan og må bidra til det grønne skiftet gjennom nye forretningsmodeller og sirkulær økonomi. Vi skal være et foregangsland i utviklingen av en grønn sirkulær økonomi.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Terje Aasland (A) [11:56:43]: Det er bra som statsråden sa, at vi er enige om mye, men det er også en del vi er uenige om. Det er kanskje vel så viktig, og det er vel så viktig å ta tak i i tiden framover. I stortingsmeldingen skriver regjeringen:

«I arbeidet for å beholde og videreutvikle ansattes kompetanse under omstilling er det grunn til å tro at graden av organisering har betydning.»

Jeg går ut ifra, siden statsråden er ansvarlig for stortingsmeldingen, at han er enig i den uttalelsen.

Når organisasjonsgraden da er såpass lav som den er innenfor handelsnæringen, kan det være grunn til å stille spørsmålene: Hvilke tiltak tenker statsråden bør gjennomføres for å styrke organisasjonsgraden innenfor handelsnæringen, og har han eventuelt foreslått noen tiltak for å styrke organisasjonsgraden i handelsnæringen gjennom denne stortingsmeldingen, eller er det på andre områder regjeringen har foreslått tiltak for styrke organisasjonsgraden i det norske arbeidslivet?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [11:57:49]: Arbeids- og sosialministeren har innledet et samarbeid med partene i arbeidslivet med sikte på nettopp dette, hvor det bl.a. skal settes ned en arbeidsgruppe for å se på hvordan man sammen kan få organisasjonsgraden opp der den burde gå opp. Så er det viktig å si at selve medlemsvervingen ikke er en oppgave for en regjering. Det er det jo fagforeningene som må gjøre. Så har hele det politiske Norge et veldig viktig bidrag, for vi har rett og slett en skattesponsing av det å være fagforeningsmedlem som denne regjeringen har beholdt. Det innebærer at man får en skattefordel for å være organisert, for det er viktig for Norge. Så er det nok sånn at de viktigste tiltakene her er tiltak som fagforeninger som organiserer i handelsnæringen også har etterspurt, bl.a. en satsing på kompetanse, en beskrivelse av utfordringene og kompetansebehovene i næringen. Det er jo, om ikke et direkte bidrag til at flere skal melde seg inn, en synliggjøring av at de får gjennomslag og blir hørt og at organisasjonen er viktig.

Terje Aasland (A) [11:58:59]: Det er interessant å høre statsråden vektlegge skattesponsing når det gjelder fradragene for fagforeningskontingent. Det er vel mange andre områder i samfunnet også, ikke minst andre store kapitalverdier, som blir skattesponset av denne regjeringen, kanskje i langt større grad enn det som handler om fagforeningsfradraget.

Jeg ser ikke at et eneste tiltak er fremmet, ei heller en eneste god refleksjon fra næringsministeren når det gjelder måten å bygge en sterkere organisasjonsgrad på i en næring som er veldig uorganisert når det gjelder både arbeidstakere og arbeidsgivere. Jeg forventet ikke på noen som helst måte at næringsministeren skulle ut og verve, men han kunne i større grad gitt uttrykk for at det er av stor betydning at organisasjonsgraden styrkes.

Det andre er forholdet til trepartssamarbeidet. Der står det i meldingen:

«Trepartssamarbeidet bidrar til økt motivasjon, effektivitet og reduserte omstillingskostnader i norsk økonomi.»

Hvilke tiltak er foreslått i denne stortingsmeldingen for å bedre trepartssamarbeidet, president?

Presidenten: Presidenten tror ikke hun har svaret på det, men kanskje statsråden har?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:00:04]: For det første – når det gjelder skattesponsing, er fagforeningsfradraget bra, det er kjempebra. Det er viktig at vi har det, og det har vært en av mine kampsaker i lang tid. Jeg må også si at jeg jobbet for at Høyre, som tidligere var mot dette fradraget, skulle snu. Så er det ikke regjeringens oppgave å legge frem konkrete forslag til hvordan fagforeningene skal jobbe med å få organisasjonsgraden opp, men vi bruker jo trepartssamarbeidet. Det er litt overraskende at representanten Aasland beskriver trepartssamarbeidet som noe som bygges ved at regjeringen legger frem forslag for å styrke det. Denne meldingen er også et resultat av trepartssamarbeidet. Hvordan da? Jo, fordi vi møter partene i arbeidslivet – vi møter Handel og Kontor, vi møter Virke, vi møter NHO, vi får innspill. Vi har flere runder hvor vi hører hva de er opptatt av, og så forsøker vi med vårt politiske mandat å avveie forskjellige hensyn og komme frem til gode løsninger. Så jeg vil si at selve meldingen i seg selv er både en viktig illustrasjon og et viktig bidrag til trepartssamarbeidet.

Terje Aasland (A) [12:01:09]: Det er interessant å høre at næringsministeren har skattefradrag for fagorganiserte som en av sine kampsaker. Jeg har aldri registrert det utad, men det kan være greit å vite. Da er det litt underlig at de aldri har styrket skattefradraget for å organisere seg i den regjeringssperioden de har hatt.

Men kompetanse er en vesentlig del. Når man spør partene, både arbeidstakerorganisasjonene og arbeidsgiverorganisasjonene, er det nettopp mangelen på kompetansetiltak i denne meldingen de spør om. Det ville vært en idé, hvis en vektla trepartssamarbeidet, faktisk å invitere partene sammen for å spørre hvordan en i trepartssamarbeidet kan styrke den akutte og prekære situasjonen som er nå, med behov for kompetansepåfyll, etterutdanning og videreutdanning, sånn at bransjen står mest mulig rustet for den omstillingen en står framfor. Jeg kan utfordre statsråden til å svare på følgende: Hvor mange trepartsmøter har vært holdt i tilknytning til det omstillingsbehovet som foreligger for næringen?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:02:18]: Nå tør jeg ikke å svare på hvor mange konkrete møter vi har hatt med partene i arbeidslivet om denne meldingen, som jo alle har handlet om omstillingsbehovet i næringen. Det er Kunnskapsdepartementet som har ansvaret

for kompetansereformen. Det vi bidrar med inn, er bl.a. næringsperspektivet, som er helt avgjørende.

Jeg husker da jeg ble kunnskapsminister, som for øvrig var like etter at jeg var arbeids- og sosialpolitisk talsmann i Høyre og sloss for at vi skulle frede fagforeningsfradraget – vi blåste støvet av kompetansesepolitikken. Det lå og støvet i et hjørne etter åtte år med rødgrønn regjering. Det er nå det er blitt fart i det!

Hva er det som har skjedd på dette området? At det kommer en større reform, er på en måte bare juvelen i kronen. Det er gitt stor støtte – 40 mill. kr – til digitale videreutdanningstilbud. Det er opprettet et bransjeprogram som kan gi en modell for videre kompetanseutvikling. Vi har styrket Kompetansepluss, som er et av de viktigste verktøyene vi har, og som også involverer trepartssamarbeidet, for å gi kompetansepåfyll i viktige næringer. Vi har i tillegg ... (presidenten klubber)

Terje Aasland (A) [12:03:24]: Jeg skal være veldig konkret, for statsråden nevnte både i sitt innlegg og nå dette bransjeprogrammet for videreutdanning. Er det etablert et bransjeprogram for å videreutvikle handelsnæringen? Kan han nevne ett bransjeprogram som er relevant for denne næringen, i tilknytning til dem som er etablert?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:03:45]: De to bransjeprogrammene som er satt i gang, er for kommunal omsorgssektor og industri- og byggenæringen. Men hele poenget her er at regjeringen prøver ut bransjeprogram nettopp fordi trepartssamarbeidet er viktig, det er en god måte å jobbe på. Utgangspunktet er jo ikke at det bare skal være dem, og så skal det ikke gjøres noe videre. Hele poenget er å prøve ut og jobbe frem dette som modell. I tillegg til at vi hele tiden, hvert eneste år vi har sittet i regjering, først har blåst støvet av og så styrket kompetansesepolitikken – det har vi gjort i hvert eneste budsjett – har vi varslet en større kompetansereform som jeg har hørt flere partier i denne sal, bl.a. Arbeiderpartiet, har etterlyst. Det betyr også at handelsnæringen vil være en veldig god kandidat for et ytterligere bransjeprogram, men er kanskje også en av de viktigste næringene som kompetansereformen skal treffe. Dette kan vi snakke mye om, men det ligger primært på Kunnskapsdepartementets område – det må sies.

Geir Pollestad (Sp) [12:04:58]: Det er godt å høyra at statsrådene brukar dagane til å halda det reint på kontoret og tørka støv. Eit forslag som eg meiner det er all grunn til heller å prioritera, er forslaget om såkalla returprovisjonar. Det vil seia at butikkar betalar guidar eller reiseselskap for å ta kundane med til akkurat deira butikk, ein såkalla Syden-praksis, vil eg kalla det.

Ein skriv i meldinga og i innstillinga at ein jobbar med problemstillinga, men mitt spørsmål til statsråden er: Kva er statsråden sitt syn på desse returprovisjonane?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:05:45]: Jeg mener returprovisjoner, som det er blitt beskrevet i medie- ne, er problematisk, og jeg er heller ikke avvisende til at det burde lovreguleres. Grunnen til at jeg mener det er litt for tidlig å gå inn på et forslag om forbud, er rett og slett at de foreløpige vurderingene vi har gjort, viser at det kan være vanskelig å ramme inn et forbud på en måte som gjør at det ikke også rammer virksomhet som vi mener er helt grei. Så vi har løftet opp og tatt denne saken. Nå har vi forsøkt å få oversikt over omfanget og hva slags type returprovisjonspraksis man har. Det er viktig å si at deler av dette kan også i dag være ulovlig – det mest åpenbare er hvis man unndrar seg beskatning eller driver lyssky virksomhet eller noe sånt. Så skal vi bruke det arbeidet for å se om det er mulig å lage reguleringer, og om det er nødvendig å lage reguleringer for dette. Jeg har full forståelse for og jeg er helt enig med bl.a. aktørene i reiselivet, som ser at dette er urettferdig og urimelig.

Geir Pollestad (Sp) [12:06:50]: Takk for svaret.

Eg vil bruka det neste spørsmålet på eit tema som har fått noko plass i meldinga og ein del plass i innstillinga, men som ikkje er teke opp i debatten, nemleg etisk handel. Forbrukarane er ofte opptekne av billige varer. Det kan vera ein billig sykkel til nokre hundrelappar. Det kan vera ei dongeribukse til ein hundrelapp eller andre varer. Pris er viktig. Men eg vil tru at mange også er opptekne av – og bør vera opptekne av – at desse varene er produserte under verdige arbeidsforhold utan bruk av barnarbeid. Så mitt spørsmål til statsråden er: Kva vil statsråden gjera for å sikra at varer i norske butikkar er produserte på ein anstendig måte og utan bruk av f.eks. barnarbeid?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [12:07:50]: Det er flere ting her. For det første er det slik at når vi inngår frihandelsavtaler, er både menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter sentrale deler av det vi vil ha inn i frihandelsavtalene. I regjeringsplattformen står det også at vi ønsker å innføre en moderne antislaverilov. Det arbeidet er nå i gang. Hvorvidt det blir Justisdepartementet eller Næringsdepartementet, eller en type samarbeid, er ikke helt klart, men det vil også være et viktig bidrag i så henseende.

Det er også verdt å merke seg at i stortingsmeldingen om offentlige anskaffelser omtales menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter bredt, og det offentlige er en stor innkjøper.

Så er det siste poenget mitt er at det er nok ikke sånn at vi kan garantere at enhver vare til enhver tid fyller et-

hvert etisk kriterium. Derfor er forbrukerorganisasjoner, aktivistorganisasjoner, NGO-er, oppmerksomhet så avgjørende viktig for å presse markedet til å gjøre ting bedre.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talerne som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [12:09:16]: Tre av ti familier i Norge har blitt dårligere økonomisk stilt under høyreregjeringen og Erna Solberg. Blant disse jobber en del i butikker for å sørge for at vi andre har det vi trenger, og i denne gruppen er det flere som mangler en grunnleggende rettighet til pensjon fra første krone.

Debatten om en så viktig del av arbeidslivet og næringslivet som handelsnæringen er, viser hvilket tydelig skille det går i Stortinget mellom de partiene som prioriterer brede lag av befolkningen og arbeidstakerne, og de som prioriterer de få øverst på toppen. Ved å sørge for pensjon fra første krone vil en bidra til å bedre de økonomiske framtidsutsiktene for mange av dem som jobber hardt på gulvet, hver dag, for å gi oss andre et godt varetilbud.

For å sørge for et godt varetilbud er det avgjørende at bedriftene har mulighet til å distribuere varene. Når regjeringen må følge opp Stortingets vedtak med lov om god handelsskikk, vil distribusjon bli en nøkkelsak i dette store og viktige temaet. I dag er det slik at en del bedrifter blir skviset ut fra butikker eller får særdeles dårlige vilkår fordi enkelte har enorm makt gjennom å kontrollere distribusjonen.

Selve overskriften på denne handelsmeldingen er veldig snodig. Den heter Handelsnæringen – når kunden alltid har nett. Men hvis høyreregjeringen hadde reist litt rundt i landet, ville man fort oppdaget at ikke alle alltid har nett, og det er heller ikke alle bedrifter som har tilgang til høyhastighetsnett. Derfor må vi øke investeringene i høyhastighetsinternett i Norge, både for kunder og – ikke minst – for næringslivet. Arbeiderpartiet mener dette skal bli en rettighet på linje med strøm – grunnleggende tanker som var avgjørende da vi bygde landet, og som vi nå må videreføre i vår tid.

Oppsummert: Derfor er det klart at med en bedre helhetstankegang for både arbeidstakere, familier og bedrifter kunne vi med Arbeiderpartiets opplegg endret overskriften til Handelsnæringen – når kunden alltid har nett, når arbeidstakere har skikkelig lønn og pensjon og bedriftene får levert.

Lise Christoffersen (A) [12:12:22]: Handelsnæringen er den største tjenesteytende næringen i Norge, så også i min hjemkommune, Drammen, og i mitt hjemfylke, Buskerud. Når digitalisering og netthandel fra ut-

landet utfordrer arbeidsplassene i Norge, skjer det også hos oss lokalt.

Drammen er ofte en 1 pst.-kommune basert på nasjonale tall og Buskerud et 5 pst.-fylke. Tall fra SSB viser at dette treffer bra for ansatte i varehandelen, med 5 500 i Drammen og 21 500 i Buskerud. Når det fryktes at 40 000 står i fare for å miste jobben, vil 400 av disse være hjemmehørende i Drammen og 2 000 i Buskerud. Det er temmelig dramatiske tall. Mange er kvinner og ungdom uten utdanning.

Sist tirsdag besøkte jeg sammen med stortingskollega Masud Gharahkhani en av de tillitsvalgte på Gulskogen senter i Drammen, og hun var bekymret. Hun fortalte hvordan antallet ansatte har blitt færre og færre i de årene hun selv har vært ansatt og tillitsvalgt i butikk, og hun fortalte at kunder kommer i butikken, prøver plagg, går hjem og bestiller på nett.

Men det holder ikke bare å påpeke utfordringene. Det må settes inn tiltak for å motvirke den negative utviklingen i bransjen. Det er viktig å vise at dette er en ordentlig jobb, ikke bare en mellomstasjon for studenter på vei til noe annet.

Handel og Kontor i Buskerud har tydelige tilbakemeldinger på hva som trengs:

- Å bevisstgjøre folk om hvor man handler på nett. Hva vet vi om tilsetningsstoffer, barnarbeid og miljøkonsekvenser når varer sendes pakke for pakke med fly istedenfor bulk? Ved netthandel fra utlandet har vi ingen kontroll på kjeden fra produksjon til forbruk. Netthandelen bør styres i retning av norske butikker og butikkjeder.
- Å bevisstgjøre ansatte om viktigheten av å være organisert for å få del i kompetanseløft. Organisasjonsgraden er altfor lav.
- Å sørge for kompetanseheving mens folk er i jobb. Det er for sent når jobben er tapt.
- Butikkfagbrevet trenger å oppdateres. Noen steder settes ansiennitetsprinsippet til side til fordel for såkalt egnethet ved nedbemanning.

HK vil derfor kombinere opplæring og jobb i et modulbasert program for opplæring på arbeidsplassen. Det er i tråd med vedtak på Arbeiderpartiets landsmøte om å lære på jobb og lære på vei til jobb. I budsjettet for 2019 foreslo vi 100 mill. kr til et nasjonalt kompetansefond for læring i arbeidslivet, men ble nedstemt. Vi fremmer en rekke forslag til denne meldingen, men blir nedstemt, slik vi tidligere er blitt nedstemt når det gjelder tiltak for å støtte opp under det organiserte arbeidslivet.

Dagens regjering har så langt gjennom avgiftspolitikken bidratt til å svekke handelsnæringen. Arbeidsministeren har sagt hun vil ruste opp Nav for å ta imot dem som mister jobben. Det er dessverre altfor passivt.

Bård Hoksrud (FrP) [12:15:33]: Dette er en viktig og bra debatt, men jeg kan ikke la være å komme inn og diskutere distrikt og konsekvenser for distriktpolitikk. Arbeiderpartiet, SV og ikke minst Senterpartiet prøver å vise seg som distriktpartier. Men det er i hvert fall ikke mye distriktpolitikk over forslaget – eller unnskyld, det er faktisk ikke et forslag, det er bare en merknad. Det er kanskje fordi man er så smart at man skjønner at det ville ha vært veldig lite smart å fremme et forslag om å fjerne grensen på 350 kr allerede fra 1. august 2019, for det vil ikke være mulig med de tekniske og teknologiske løsningene som finnes i dag.

Jeg skjønner – og jeg håper at også Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet skjønner – at det å fjerne 350-kronersgrensen får en del store konsekvenser. Posten – som er i omstilling fordi vi slutter å sende post, vi slutter å sende pakker i det omfanget vi gjorde før – må redusere postombæringen. Jeg tror vel at hvis man skal drive med postombæring og ha postbud rundt omkring i hele landet, må de ha noe post å levere. Og konsekvensen av det som står i merknaden fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, vil være at Posten får opp mot 200 mill. kr mindre til å sørge for å ha postbud som reiser rundt og deler ut den posten som ikke lenger er der. Det er konsekvensen.

Jeg har også lyst til å si at det blir framstilt som om 350-kronersgrensen er et være eller ikke være, men dette står for ca. 0,5 pst. av norsk varehandel. Dette handler ikke bare om nye produkter, det er faktisk en del som samler og kjøper en del andre ting fra utlandet som det er lav grense på, men som nå må betale moms, som de så langt har sluppet. Så jeg synes det er et veldig dårlig forslag å ville framskynde dette.

Jeg og Fremskrittspartiet ønsket i utgangspunktet ikke å ta bort den 350-kronersgrensen som er der, men det ligger i plattformen at man ønsker å gjøre det fra 2020. Men da må man ha de tekniske løsningene på plass, og Posten sier selv at de ikke klarer å få på plass dette før i 2020. Vi ser også konsekvensene i andre land som har prøvd det, f.eks. Sverige, hvor 80–90 pst. av omsetningen gikk ned. De måtte sende 300 000–400 000 pakker tilbake dit de kom fra, siden kunden ikke ville hente dem fordi de ikke ville betale denne ekstra kostnaden.

Terje Aasland (A) [12:18:44]: Det er ganske utrolig å høre representanten Hoksrud – fritt fram for handel med utlandet spesielt. Man må liksom stimulere importen og netthandelen for å sikre Posten arbeidsplassene. Den bekymringen burde han tatt på en annen arena.

Til fjerning av 350-kronersgrensen: Når næringsministeren sier stolt at dette er et godt tiltak for å styrke handelsnæringen fra 1. januar 2020, burde han tatt med at det er han og hans regjering som har påført handelsnæringen ulempene og konsekvensene – som er ganske

dramatiske – ved å innføre 350-kronersgrensen, noe som klart er en betydelig svekkelse. Et spørsmål nå er om regjeringen i revidert nasjonalbudsjett kommer til å varsle om at 350-kronersgrensen blir fjernet fra 1. januar 2020 – eller kommer de ikke til å varsle det? Jeg har lyst til å understreke at 1. august er et fullt ut realistisk tidspunkt for å gjennomføre dette. Spesielt er det det for de mange som har sitt arbeid knyttet til handelsnæringen.

Kristelig Folkepartis representant Steinar Reiten er svært glad, ikke minst for å holde alkoholen unna bensinstasjonene. Den gleden deler jeg med Reiten. Det er veldig bra at det er den endelige konklusjonen på dette tåpelige forslaget som Fremskrittspartiet egentlig brenner for, og som et flertall av dem han regjerer sammen med, faktisk ønsker å få gjennomført med hensyn til bransjeglikning og for å bøte på konsekvensen av det. Flertallet av dem han regjerer sammen med, ønsker jo at alkoholen skal komme inn på bensinstasjonene.

Så er næringsministeren veldig stolt over at arbeids- og sosialministeren nå jobber med å øke organisasjonsgraden i arbeidslivet. Ja, hun ble pålagt det av Stortinget, i likhet med det næringsministeren ble når det gjaldt å legge fram en stortingsmelding om handelsnæringen – en totalt passiv regjering når det gjelder å gå inn spesifikt i næringene, hjelpe næringene i omstillingsfaser og ikke minst sørge for at en bygger på noe av det som er kvaliteten i det norske samfunnet: den norske arbeidslivsmodellen, høy organisasjonsgrad og høy grad av seriositet. Det unnlater regjeringen å ta tak i, og det synes jeg er veldig synd.

Statsråden er også flere ganger innom at han vil vurdere bransjeprogram, det er veldig flott, men han sier ingen ting om det i stortingsmeldingen. Det er det Stortinget som sier. Jeg er glad han lytter til det nå, for det er absolutt behov for å få på plass gode bransjeprogram for handelsnæringen. Jeg håper at han kommer til å gjennomføre det.

Helt til slutt: I ett av mindretallsforslagene som er fremmet av Arbeiderpartiet og SV, ber vi regjeringen iverksette tiltak med statlige omstillingsmidler for å møte omstillingene i denne bransjen – spesifikt for ansatte i bransjer som møter raske og store strukturelle endringer. Jeg synes det er synd at ikke flertallet er med på dette nettopp for å legge trykk på at de ansatte og næringene i størst grad skal føle trygghet i tiden som kommer.

Bård Hoksrud (FrP) [12:22:16]: Jeg har lyst til å starte med å si at norsk netthandel står for ca. 6 pst. Den momsfrie netthandelen står for ca. 0,5 pst. Det betyr at det aller meste av netthandelen betaler skatter og avgifter som alle andre.

Representanten Terje Aasland går på talerstolen og sier at det er ingen problemer med å gjennomføre dette fra 1. august. Med respekt å melde, de aktørene som driver dette, sier at det er ikke mulig, de kan ikke få på plass disse løsningene. Australia, som er det eneste landet, så vidt jeg har forstått, som har klart å få det til, har brukt tre år på implementering. Her skal man kjøre ganske heftig hvis Posten og andre aktører som driver i dag, skal klare å få til dette i 2020.

Det er mange ting man kan ønske seg. Jeg skjønner hvorfor det er en merknad og ikke et forslag, for sånn jeg oppfatter det, og jeg tror mange der ute oppfatter det – også de som driver i næringen, og som skal klare å levere på dette – er det lite seriøst.

Terje Aasland (A) [12:23:38]: Det er kanskje greit å minne Hoksrud om at han har kommet inn i Stortinget nå i en næringsdebatt. Siden den dagen regjeringen foreslo å øke denne grensen til 350 kr, har det vært en betydelig bekymring og frustrasjon hos norske næringsdrivende og norske arbeidstakere, fordi det er skapt usikkerhet. Dette gjorde de parallelt med å øke sukkeravgiften. 350-kronersgrensen pluss sukkeravgiften ble en slags reklameeffekt for import, for å øke netthandelen og øke importen av f.eks. brus og godteri fra Sverige. Det var konsekvensen. En utsatte norske arbeidsplasser for en betydelig konkurranseulempe i en situasjon hvor en faktisk burde styrket konkurransevnen fra norsk side og ikke svekket den, slik som Fremskrittspartiet har gjort. Det er sterkt beklagelig å høre den tilnærmingen også i dag, med så gode erfaringer på den smerten de har påført norsk næringsliv.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da er Stortinget klar til å gå til votering over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2019 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
		Utgifter	
300		Kulturdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, for høyes med fra kr 168 766 000 til kr 170 252 000	1 486 000
325		Allmenne kulturformål:	
	21	Forskning, utredning og spesielle driftsutgifter, kan overføres, for høyes med fra kr 28 219 000 til kr 28 920 000	701 000
327		Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.:	
	1	(NY) Driftsutgifter, bevilges med	68 108 000
	70	(NY) Utenlandske krigsgraver i Norge, bevilges med	3 170 000
	71	(NY) Tilskudd til regionale pilegrimssentre, bevilges med	5 940 000
340		Den norske kirke:	
	70	Rammetilskudd til Den norske kirke, nedsettes med fra kr 2 184 900 000 til kr 0	2 184 900 000
	71	Tilskudd til Sjømannskirken – Norsk kirke i utlandet, nedsettes med fra kr 101 900 000 til kr 0	101 900 000
341		Tilskudd til trossamfunn m.m.:	
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 384 600 000 til kr 0	384 600 000
	75	Tilskudd til private kirkebygg, nedsettes med fra kr 5 000 000 til kr 0	5 000 000
	78	Ymse faste tiltak, nedsettes med fra kr 14 510 000 til kr 0	14 510 000
342		Kirkebygg og gravplasser:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 68 108 000 til kr 0	68 108 000
	60	Rentekompensasjon – kirkebygg, kan overføres, nedsettes med fra kr 37 641 000 til kr 0	37 641 000
	70	Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser, nedsettes med fra kr 40 470 000 til kr 0	40 470 000
	71	Tilskudd til regionale pilegrimssentre, nedsettes med fra kr 5 940 000 til kr 0	5 940 000
350		Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda:	
	1	(NY) Driftsutgifter, bevilges med	19 006 000
351		Likestilling og ikke-diskriminering:	
	21	(NY) Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70, bevilges med	13 868 000
	70	(NY) Likestilling mellom kjønn, kan nyttes under post 21, bevilges med	17 977 000
	72	(NY) Lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønn, bevilges med	11 914 000
	73	(NY) Likestillingsentre, bevilges med	15 340 000
352		Nedsatt funksjonsevne:	
	21	(NY) Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under post 71, bevilges med	15 060 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		Utgifter	
	70	(NY) Funksjonshemmedes organisasjoner, bevilges med	224 358 000
	71	(NY) Universell utforming og økt tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> , bevilges med	29 097 000
	72	(NY) Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet, bevilges med	17 397 000
353		Likestillings- og diskrimineringsombudet:	
	50	(NY) Basisbevilgning, bevilges med	43 843 000
400		Justis- og beredskapsdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, for høyes med fra kr 464 378 000 til kr 468 178 000	3 800 000
457		Nasjonal sikkerhetsmyndighet:	
	1	(NY) Driftsutgifter, bevilges med	316 418 000
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, for høyes med fra kr 398 001 000 til kr 408 001 000	10 000 000
	50	Forskningsprogrammer, for høyes med fra kr 84 000 000 til kr 255 370 000	171 370 000
541		IT-politikk:	
	22	Utvikling, gjennomføring og samordning av IT-politikken, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i> , for høyes med fra kr 7 329 000 til kr 21 029 000	13 700 000
	70	Forvaltningsutvikling og samordning av IT-politikken, <i>kan nyttes under post 22</i> , for høyes med fra kr 8 029 000 til kr 15 129 000	7 100 000
542		Internasjonalt IT-samarbeid:	
	70	Internasjonale program, <i>kan overføres</i> , for høyes med fra kr 46 408 000 til kr 60 908 000	14 500 000
543		Nasjonal kommunikasjonsmyndighet:	
	1	(NY) Driftsutgifter, bevilges med	224 600 000
	45	(NY) Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , bevilges med	16 400 000
	70	(NY) Telesikkerhet og -beredskap, <i>kan overføres</i> , bevilges med	183 000 000
	71	(NY) Bredbåndsutbygging, <i>kan overføres</i> , bevilges med	199 750 000
	72	(NY) Tidlig frigjøring av 700 MHz-båndet, <i>kan overføres</i> , bevilges med	150 000 000
800		Barne- og familiedepartementet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 150 743 000 til kr 149 257 000	1 486 000
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med fra kr 10 111 000 til kr 9 410 000	701 000
870		Sekretariatet for Diskrimineringsnemnda:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 19 006 000 til kr 0	19 006 000
871		Likestilling og ikke-diskriminering:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i> , nedsettes med fra kr 13 868 000 til kr 0	13 868 000
	70	Likestilling mellom kjønn, <i>kan nyttes under post 21</i> , nedsettes med fra kr 17 977 000 til kr 0	17 977 000
	72	Lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønn, nedsettes med fra kr 11 914 000 til kr 0	11 914 000
	73	Likestillingssentre, nedsettes med fra kr 15 340 000 til kr 0	15 340 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
872		Nedsatt funksjonsevne:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 71</i> , nedsettes med fra kr 15 060 000 til kr 0	15 060 000
	70	Funksjonshemmedes organisasjoner, nedsettes med fra kr 224 358 000 til kr 0	224 358 000
	71	Universell utforming og økt tilgjengelighet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> , nedsettes med fra kr 29 097 000 til kr 0	29 097 000
	72	Funksjonshemmedes levekår og livskvalitet, nedsettes med fra kr 17 397 000 til kr 0	17 397 000
873		Likestillings- og diskrimineringsombudet:	
	50	Basisbevilgning, nedsettes med fra kr 43 843 000 til kr 0	43 843 000
880		Den norske kirke:	
	70	(NY) Rammetilskudd til Den norske kirke, bevilges med	2 184 900 000
	71	(NY) Tilskudd til Sjømannskirken – Norsk kirke i utlandet, bevilges med	101 900 000
881		Tilskudd til trossamfunn m.m.:	
	70	(NY) Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i> , bevilges med	384 600 000
	75	(NY) Tilskudd til private kirkebygg, bevilges med	5 000 000
	78	(NY) Ymse faste tiltak, bevilges med	14 510 000
882		Kirkebygg og gravplasser:	
	60	(NY) Rentekompensasjon – kirkebygg, <i>kan overføres</i> , bevilges med	37 641 000
	70	(NY) Tilskudd til sentrale tiltak for kirkebygg og gravplasser, bevilges med	37 300 000
900		Nærings- og fiskeridepartementet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 430 846 000 til kr 429 746 000	1 100 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 71 927 000 til kr 61 927 000	10 000 000
	23	Digital Norway/Toppindustrisenteret AS, nedsettes med fra kr 2 000 000 til kr 0	2 000 000
920		Norges forskningsråd:	
	50	Tilskudd til forskning, nedsettes med fra kr 2 223 200 000 til kr 2 080 880 000	142 320 000
1300		Samferdselsdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 194 811 000 til kr 185 911 000	8 900 000
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner, nedsettes med fra kr 42 000 000 til kr 27 500 000	14 500 000
	75	Tilskudd til Norsk Teknisk Museum, nedsettes med fra kr 7 100 000 til kr 0	7 100 000
1301		Forskning og utvikling mv.:	
	21	Utredninger vedrørende miljø, trafikksikkerhet mv., nedsettes med fra kr 16 000 000 til kr 14 300 000	1 700 000
	50	Samferdselsforskning, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 179 000 000 til kr 149 950 000	29 050 000
1380		Nasjonal kommunikasjonsmyndighet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 224 600 000 til kr 0	224 600 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	16 400 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		Utgifter	
		fra kr 16 400 000 til kr 0	
	70	Tilskudd til telesikkerhet og -beredskap, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 183 000 000 til kr 0	183 000 000
	71	Tilskudd til bredbåndsutbygging, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 199 750 000 til kr 0	199 750 000
	72	Tidlig frigjøring av 700 MHz-båndet, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 150 000 000 til kr 0	150 000 000
1700		Forsvarsdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 821 030 000 til kr 819 030 000	2 000 000
1723		Nasjonal sikkerhetsmyndighet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 316 418 000 til kr 0	316 418 000
		Inntekter	
3327		Nidaros domkirkes restaureringsarbeider mv.:	
	1	(NY) Ymse inntekter, bevilges med	20 169 000
	2	(NY) Leieinntekter m.m., bevilges med	3 996 000
3342		Kirkebygg og gravplasser:	
	1	Ymse inntekter, nedsettes med fra kr 20 169 000 til kr 0	20 169 000
	2	Leieinntekter m.m., nedsettes med fra kr 3 996 000 til kr 0	3 996 000
3457		Nasjonal sikkerhetsmyndighet:	
	1	(NY) Driftsinntekter, bevilges med	11 895 000
3542		Internasjonalt IT-samarbeid:	
	1	(NY) Refusjon fra Utenriksdepartementet, bevilges med	2 200 000
3543		Nasjonal kommunikasjonsmyndighet:	
	1	(NY) Diverse gebyrer, bevilges med	600 000
4300		Samferdselsdepartementet:	
	1	Refusjon fra Utenriksdepartementet, nedsettes med fra kr 2 700 000 til kr 500 000	2 200 000
4380		Nasjonal kommunikasjonsmyndighet:	
	1	Diverse gebyrer, nedsettes med fra kr 600 000 til kr 0	600 000
4723		Nasjonal sikkerhetsmyndighet:	
	1	Driftsinntekter, nedsettes med fra kr 11 895 000 til kr 0	11 895 000
5570		Sektoravgifter under Kommunal- og moderniseringsdepartementet:	
	70	(NY) Sektoravgifter Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, bevilges med	243 400 000
5577		Sektoravgifter under Samferdselsdepartementet:	
	75	Sektoravgifter Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, nedsettes med fra kr 243 400 000 til kr 0	243 400 000

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2019 kan overskride bevilgningen under kap. 327 post 1 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3327 postene 1 og 2.

III

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2019 kan overskride bevilgningen under kap. 457 Nasjonal sikkerhetsmyndighet, post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap. 3457 Nasjonal sikkerhetsmyndighet, post 1 Driftsinntekter.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser ut over gitte bevilgninger

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
543		Nasjonal kommunikasjonsmyndighet	
	70	Telesikkerhet og -beredskap, fiberkabler	20 mill. kroner

V

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Barne- og familiedepartementet i 2019 kan gi nye tilsagn om rentekompensasjon til kirkebygg tilsvarende en investeringsramme på 1 mrd. kroner over kap. 882 Kirkebygg og gravplasser, post 60 Rentekompensasjon – kirkebygg.

Andre fullmakter

VI

Overføringer til og fra reguleringsfond

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2019 kan overføre inntil 10 mill. kroner til eller fra reguleringsfondet til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet.

VII

Avgift på frekvenser mv. (kap. 5583 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2019 skal det betales avgift til statskassen for bruk av frekvenser til drift av system for mobilkommunikasjon med følgende beløp per MHz (frekvensdupleks) disponert båndbredde:

– 450 MHz-båndet	kr 1 302 000
– 800 MHz-båndet	kr 1 485 000
– 900 MHz-båndet	kr 1 485 000
– 1800 MHz-båndet	kr 1 485 000
– 2,1 GHz-båndet	kr 1 373 000

Kommunal- og moderniseringsdepartementet kan fatte enkeltvedtak og gi forskrift om beregning og betaling av avgiften.

§ 2 For 2019 skal det betales årsavgift til statskassen for tillatelse til bruk av 5-sifret nummer med følgende beløp per nummer:

– Kategori A	kr 146 040
– Kategori B	kr 104 040
– Kategori C	kr 80 040
– Kategori D	kr 56 040
– Kategori E	kr 26 040
– Kategori F	kr 3 240

Kommunal- og moderniseringsdepartementet kan fatte enkeltvedtak og gi forskrift om beregning og betaling av avgiften.

VIII

Inntekter ved tildeling av tillatelser (kap. 5309 post 29)

§ 1 For 2019 kan Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet innhente inntekter ved tildeling av tillatelser. Beløpet betales til statskassen.

§ 2 Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet kan gi forskrift om beregning og betaling av beløpet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

Stortinget samtykker i ratifikasjon av FNs internasjonale konvensjon av 20. desember 2006 om beskyttelse mot tvungen forsvinning, med forbehold og erklæringer som foreslått i Prop. 42 LS (2018–2019).

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

l o v

om endringer i straffeloven og straffeprosessloven
(tvungen forsvinning)

I

I lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff gjøres følgende endringer:

Ny § 175 a skal lyde:

§ 175 a Tvungen forsvinning

Den som på vegne av en stat eller med statens tillatelse, støtte eller samtykke bidrar til en tvungen forsvinning, straffes med fengsel inntil 15 år. Med tvungen forsvinning menes en pågripelse, fengsling, bortføring eller annen frihetsberøvelse, når frihetsberøvelsen nektes vedgått, det forties hva som har skjedd med den frihetsberøvede eller det forties hvor den frihetsberøvede befinner seg, slik at den frihetsberøvede unndras fra lovens beskyttelse.

På samme måte straffes en leder som

- a) forsettlig eller uaktsomt overser opplysninger om at personer under lederens effektive myndighet og kontroll begår eller forbereder en straffbar tvungen forsvinning, og
- b) unnlater å iverksette nødvendige og rimelige tiltak for å hindre eller stanse en straffbar tvungen forsvinning, eller å rapportere forholdet til kompetente myndigheter.

Ny § 175 b skal lyde:

§ 175 b Grov tvungen forsvinning

Grov tvungen forsvinning straffes med fengsel inntil 21 år.

Ved avgjørelsen av om en tvungen forsvinning er grov, skal det særlig legges vekt på

- a) om den fornærmede som følge av forsvinningen dør eller får betydelig skade på kropp eller helse,

- b) om den fornærmede var syk eller såret, gravid, mindreårig, hadde nedsatt funksjonsevne eller på annen måte var særlig sårbar, eller
- c) om den fornærmede ble utsatt for kroppskrenkelse begått av flere i fellesskap eller voldtekt.

II

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker gjøres følgende endringer:

§ 65 første ledd nr. 3 skal lyde:

- 3) overtredelse av straffeloven kapittel 17 eller §§ 151 til 154, 175 a, 183 eller 211,

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

Stortinget samtykker til godtakelse av forordning (EU) 2017/458 om endringer i EUs grenseforordning artikkel 8, for så vidt gjelder innføring av forsterket personkontroll ved passering av ytre grenser (videreutvikling av Schengen-regelverket).

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt åtte forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Karin Andersen på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 3, fra Heidi Greni på vegne av Senterpartiet

- forslagene nr. 4 og 8, fra Karin Andersen på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 5–7, fra Bjørnar Moxnes på vegne av Rødt

Det voteres over forslag nr. 8, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart sette en stopper for alle forsøk på å trekke den ekstra bostøtteutbetalingen for høye strømregninger fra på økonomisk sosialhjelp, eller andre ytelser, slik vi allerede har sett eksempel på i brev fra Nav Sandnes datert 12. april 2019.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 87 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.36.55)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 7, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede differensiert elavgift på ny, med lavere sats for normalt forbruk og høyere sats for luksusforbruk, innrettet på en måte som ikke blir en ekstra byrde for de med svak økonomi og dårlig isolerte hus og som tar høyde for antall personer i husstanden, for deretter å komme tilbake til Stortinget på egnet vis.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 88 mot 8 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.37.15)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 6, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre likebehandling av alle som hadde behov for bostøtte gjennom vinteren 2018/2019, og sikre at de som ikke kvalifiserte for bostøtte i februar 2019, men som kvalifiserte for dette i minst en av de øvrige vintermånedene får utbetalt et tilsvarende ekstra beløp.»

Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Voteringsstavlene viste at det var avgitt 52 stemmer mot og 44 stemmer for forslaget fra Rødt.

(Voteringsutskrift kl. 12.37.36)

Tore Hagebakken (A) (fra salen): President! Jeg stemte feil.

Presidenten: Det kan vi få korrigert – vi vet hvem du er. (Latter i salen.)

Da blir resultatet at 51 stemte mot og 45 stemte for forslaget fra Rødt – og dermed er forslaget ikke bifalt.

Det voteres over forslag nr. 5, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at ekstra utbetaling av bostøtte for å dekke høye strømutfgifter ikke skal gå til fratrukk på andre ytelser disse personene får utbetalt fra kommunene.»

Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 50 mot 46 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.38.15)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 4, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen øke boutgiftstaket og/eller andre elementer i bostøtteordningen for beregning av bostøtten, slik at flere personer kommer inn under ordningen og minst på nivå med andelen av befolkningen som fikk bostøtte i 2013.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 88 mot 8 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.38.33)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 3, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre boutgiftstaket og om nødvendig endre andre elementer i bostøtteordningen for beregning av bostøtte, slik at flere personer kommer inn under ordningen.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Sosialistisk Venstreparti har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 77 mot 19 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.38.55)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

Dokument 8:73 S (2018–2019) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Karin Andersen, Kari Elisabeth Kaski, Solfrid Lerbrekk og Lars Haltbrekken om endring av bostøtte og opprettelsen av midlertidige ordninger for å nå vanskeligstilte husstander som har problemer med høye energipriser – vedtas ikke.

Presidenten: Det voteres alternativt mellom innstillingen og forslagene nr. 1 og 2, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette en midlertidig ordning hvor også de som i dag ikke mottar bostøtte, kan søke om dekning av høye oppvarmingskostnader dersom de har lav inntekt og høye boutgifter.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre bostøtteordningen slik at oppvarmingsutgifter inngår i beregningen av utbetalt bostøtte for alle mottakergrupper.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble innstillingen bifalt med 77 mot 19 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.39.43)

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt tolv forslag. Det er

- forslagene nr. 1–3, fra Terje Aasland på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 4, fra Terje Aasland på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 5–12, fra Torgeir Knag Fylkesnes på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Det voteres over forslagene nr. 6 og 7, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som pålegger franchisegiver delt arbeidsgiveransvar

med franchisetaker, slik at franchisegiver blir ansvarliggjort som arbeidsgivermotpart.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som pålegger også franchisegiver økonomisk ansvar for franchisedriften.»

Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 88 mot 8 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.40.24)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 5 og 8–12, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram et lovfor-
slag som sikrer at tvister som gjelder franchise- og annen butikkvirksomhet i Norge, skal løses etter norsk rett og for en domstol i Norge.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som kan sikre mest mulig åpenhet rundt franchisekontrakter og liknende foretakskontrakter.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre krav til norske virksomheter om å rapportere om klimarelatert risiko etter rammeverket utarbeidet av Task Force Climate-related Financial Disclosures (TCFD) i den ordinære selskapsrapporteringen.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke reklamasjonsretten til 6 år, mot dagens to og fem år i lov om forbrukerkjøp.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om regelverk for å øke selgers bevisbyrde fra seks måneder til to år i lov om forbrukerkjøp.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre produsentansvar for flere typer produkter og materialer enn i dag, for å ansvarliggjøre produsentene når det gjelder økodesign, materialforbruk og økt materialgjenvinning.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 87 mot 8 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.40.49)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 4, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak, herunder en ordning med statlige omstillingsmidler, for å møte omstillingen for ansatte i bransjer som møter raske og store strukturelle endringer, og rapportere om dette arbeidet allerede i revidert nasjonalbudsjett 2019.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 59 mot 36 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.41.08)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 1–3, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om næringsmiddelindustrien.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å forby bruken av returprovisjoner.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og vurdere tiltak for å sikre etiske minstekrav til varer som omsettes i Norge.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 51 mot 44 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.41.28)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Meld. St. 9 (2018–2019) – Handelsnæringen – når kunden alltid har nett – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 7 [12:41:49]

Referat

1. (320) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjersti Toppe, Per Olaf Lundteigen, Siv Mossleth, Geir Inge Lien og Bengt Fasteraune om en nasjonal opptrappingsplan for VTA-plasser (varig tilrettelagt arbeid) (Dokument 8:138 S (2018–2019))
Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.
2. (321) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Lars Haltbrekken, Arne Nævra, Karin Andersen, Sheida Sangtarash, Freddy André Øvstegård, Solfrid Lerbrekk, Torgeir Knag Fylkesnes og Kari Elisabeth Kaski om offentlig eierskap til vindkraften (Dokument 8:142 S (2018–2019))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
3. (322) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjersti Toppe, Åslaug Sem-Jacobsen, Marit Knutsdatter Strand og Geir Inge Lien om tiltak for å styrke legevakttjenesten som akuttmedisinsk nødtjeneste og å innføre maksimal reisetid til legevakt (Dokument 8:139 S (2018–2019))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
4. (323) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Geir Inge Lien og Emilie Enger Mehl om en offentlig utredning om straffesaks-kjeden (Dokument 8:141 S (2018–2019))
Enst.: Sendes justiskomiteen.
5. (324) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad, Geir Adelsten Iversen, Per Olaf Lundteigen, Nils T. Bjørke, Liv Signe Navarsete, Marit Knutsdatter Strand og Siv Mossleth om jordbrukets samfunnsoppdrag – minst 50 pst. selvforsyning av jordbruksmat innen 2026 (Dokument 8:137 S (2018–2019))
Enst.: Sendes næringskomiteen.
6. (325) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Liv Signe Navarsete, Bengt Fasteraune og Willfred Nordlund om ei offentlig evaluering av integrert strategisk leing innan forsvarssektoren (Dokument 8:140 S (2018–2019))
Enst.: Sendes utenriks- og forsvarskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

